

DIRVA

Nr. 140

Gruodis-December 5, 1962

Cleveland, Ohio

Pakitimai tarptautinėje scenoje

NEJUČIOM POLITINĖJE PASAULIO SCENOJE ĮSIVYRAVO KITI AKTORIAI IR KITI VAIDINIMO BŪDAI. — D. BRITANIJĄ, KURI TARĖSI GALINTI ĮSLYGINTI PASAULIO PAJĖŲ PASISKIRSTYMĄ SIANDIEN NEGRĮŽTAMAI NUSMUKO Į ANTRAEILIŲ VALSTYBIŲ TARPĄ, PRANCŪZIJA PRIESINGAI POLITIKŲ LŪKESČIAMS IR TOLIAU PASISAKĖ UŽ DE GAULLE, O WASHINGTONAS NAUDOJASI TIESIOGINIU LAIDU SU MASKVA.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Dar prieš kokius penkis ar net keturis metus, susidarius tokiai politinei situacijai, kokią šiandien turime, D. Britanijos ministras pirmininkas Harold Macmillan būtų išsitraukęs iš naftalino kailinę kepurę ir nuskrėdęs į Maskvą suvaidinti tarpininko rolę. Kubos įvykiai sudavę paskutinį smūgį nerealiai vaizdui, kad D. Britanija dar esanti pirmos eilės galybė.

Šiandien Macmillanas, 69 m., kuris anais laikais buvo su pasi-didžiavimu pravardžiuojamas "Mighty Mac" ar "Super Mac", yra britams gerokai nusibodęs. Tuo tarpu kai socialistų opozicija jam nežino jokio kito patarimo, kaip tik "Go, man go", Macmillanui palankesni sluoksniai ginčijasi tik dėl termino, kada Macmillanas turėtų pasitraukti: prieš įstojant D. Britanijai į europinę Bendrąją Rinką ar po to faktą, Pats Macmillanas, atrodo, yra pasiryžęs tą 18 mėnesių, kurie jam dar liko iki 1964 m. rinkimų, sunaudoti tam, kad D. Britaniją, geriausiom dar galimais išsiderėti sąlygom, būtų priimta į tą Rinką. O tas žygis nulems ateinančių britų kartų likimą.

Bet derybos dėl britų įstojimo į Bendrąją Rinką greičiau pasun-kės negu palengvės, Charles de Gaulle per paskutinius dvejus lapkričio mėn. sekmadienius laimėjus rinkimus. Prieš keletą metų Prancūzijos partijos kapituliuavo prieš ilgąjį generolą tam, kad jis išspręstų Alžiro problemą, kurią seimas išspręsti nebuvo pajėgus. Kai generolas nusikratė Prancūzijos kolonijinės imperijos likučiais, partijų vadams atrodė, kad jis savo uždavinį atliko ir turėtų pasitraukti, tačiau rinkikai pasisakė kitaip. Jų nuomone, atgal grįžti negalima. Kai de Gaulle pasitrauks iš politinės scenos, jo palikta politinė sistema vers prancūzus skaldytiis neį daugelį, bet daugiausia į tris, o greičiau į dvi dideles partijas.

Kol kas de Gaulle laimėjimas jį padrąsins statyti didesnę kainą britams už įsileidimą į Bendrąją Rinką. Prancūzijai turėdama stiprią vyriausybę, darosi stipriausias Vakarų Europos narys, nes jo konkurentas dėl vadovybės -- Vakarų Vokietija -- pergyvena vyriausybės krizę. Tiesa, nėra abejonės, kad kancleris Adenaueris dar liks savo vietoje, tačiau

jo prestižas jau daug mažesnis ir niekam jau nebėra paslaptis, kad jis dėl savo pažengusio amžiaus, 86 m., laiks nuo laiko pameta kontaktą su realybe. Jo nenoras ar nesugebėjimas pasiskirti sau įpėdinį tik skatina kovas tarp galimų "kronprinčių" ir kartu sumažina Vokietijos atstovų balsą tarptautinėse organizacijose. Tai privėdė prie to, kad prancūzų įtaka Bendrosios Rinkos organuose padidėjo ir ji veda prie didesnių varžtų ir kontrolių ūkiniam gyvenime, tuo tarpu vokiečiai už savo ūkinio atkūrimo "stebuklą" yra linkę dėkoti nevaržomam kapitalizmui. Stambesnės ūkinio gyvenimo kontrolės baidosi ir britai, kiekvienu atveju konservatyvi Macmillano vyriausybė, todėl vokiečių balsui susilpnėjus, derybos dėl britų dalyvavimo Bendroje Rinkoje turėtų pasunkėti juo

labiau, kad trečio savo reikšmės tos organizacijos nario -- Italijos vyriausybės likimas priklausys nuo kairiųjų -- Nenni socialistų -- malonės, o tie aiški vyriausybę spaudžia eiti daugiau ar mažiau socialistiniu keliu.

Tuo tarpu kai Europa vėl įgyja didesnę balsą pasaulio reikaluose, suradusi formą savo susijungimui, Kubos įvykiai priver-tė Maskvą kalbėti betarpiu su Washingtonu. Turint galvoje JAV karinį pranašumą, apie kurį kalbėjome pereitame Dirvos numeryje, tiesioginės derybos būtų naudingesnės JAV, nes tada daugiau ryškus jėgos santykis. Todėl, mano nuomone, pati didžiausia klaida, kurią Washingtono administracija padarė Kubos krizės metu buvo ta, kad ji leido vaidinti tarpininko vaidmenį Jungtinių Tautų gen. sekretoriui U Thant. Kam jis pasitarnavo, rodo tas faktas, kad sovietai sutiko su jo išrinkimu gen. sekretorium sekantiems penkiems metams. Mat, konfliktą taip sakant fokusu-vus -- sutraukus į Kubos pakraščių plaušančią Karibų jūrą, kur JAV jėgos pranašumas buvo labai stiprus U Thantas, kurio krašto likimas priklauso nuo Raudonosios Kinijos ir tuo pačiu Kremliaus malonės, savo tarpininkavimu išgelbėjo dalį Chruščiovo prestižo.

ĮSPŪDŽIAI IŠ BOLŠEVIKINIO SEIMO VILNIUJE

Lietuvos Naujienų Atrankos apžvalgos tęsinys (žr. Dirvos 136 - 137 nr.)

ATITAIŠYMAS: Dirvos 136 nr., šios apžvalgos pradžioje, bolševikinių prakalbų "ciklų" apibūdinime buvo praleistas sakiny. Turėjo būti išspausdinta taip: "Pirma (kalbos) dalis -- viskas sparčiai eina geryn. Antra dalis -- o vis dėlto viskas tebėra labai prastai. Trečia dalis -- nuo šiol viskas bus labai gerai."

Kalbėdamas apie prekybą ir viešą maitinimą (valgyklas, restoranus), M. Šumauskas, ciklo pradžioje pabėręs virtinę pagėrėjimų ir padidėjimų procentais, pasakė taip:

"dešimties mėnesių prekybos apyvartos plano neįvykdė 18 rajoninių kooperacijos organizacijų, arba trečdalis bendro jų skaičiaus".

"Klaipėdos parduotuvėse buvo tik 24% ūkinių prekių prekybos valdybos bazėje esamų prekių asortimento, o Šiauliu -- 57%."

"Dėl nepatenkinamo planavimo, blogo manevravimo prekėmis, nepakankamo paklausos žinojimo, dėl prekybinių organizacijų nereiklumo pramonei prekybos įmonėse susidarė didelės

viršumnormatyvinės prekių atsargos". (Paprastai kalbant, sandėliuose priversta nereikalingų ir netikusių prekių, o reikalingų prekių krautuvėse stinga).

"Reikia sistemingai ir operatyviau paskirstyti prekių per-teklių... tačiau dėl Prekybos ministerijos, Vartotojų kooperatyvų sąjungos ir prekybinių organizacijų kaltės: tai atliekama nepakankamu mastu ir nesistemin-gai".

"Šiuo metu valstybinėje ir kooperatinėje prekyboje tikrai apie 15% visų parduotuvių naudoja pažangias aptarnavimo priemonės".

"... vis daugiau naudojami automatai. Jų respublikoje jau yra daugiau kaip 1300. Tačiau reikia pasakyti, kad esantieji automatai

naudojami blogai".

"... su pirkėjais elgiamasi ne-atidžiai ir net kartais grubiai, būna, kad pirkėjai apskaitomi, apmatuojami, apsveriami" (tai yra apgaudinėjami).

"Viešojo maitinimo įmonėse vis dar neskiriamos reikiamos dėmesio maisto kokybei".

"Viešojo maitinimo įmonės tuo tarpu plečiamos nepakankamai".

"Prekybos įmonių statybai skiriamos lėšos dažnai nesunaudojamos, o objektų atidavimo naudoti planai sistemingai neįvykdomi" (Tą tipišką bolševikų biurokratinio stiliaus sakinį, atrodo, reikia išversti žmoniška kalba. Jis reiškia: "Prekybos įmonių statyba visur užvilkinama, nu-

(Nukelta į 2 psl.)

Dr. Algirdas Greimas išrinktas į Tarptautinę Akademiją

Gruodžio 17 ir 18 d. Paryžiuje įvyko Tarptautinės Akademijos (l'Academie Internationale libre des Sciences et des Lettres) susirin-

kimas, kuriame buvo padaryti mokslininkų pranešimai apie Centro ir Rytų Europos egzilių įnašą į laisvo pasaulio literatūrą, meną ir mokslą.

Susirinkimas, prof. dr. J. Baltrušaičio pasiūlymu, išrinko Akademijos nariu dr. A. Greimą, Poitiers universiteto profesorį.

Visi susirinkimo dalyviai buvo maloniai nustebinti J. Vaitiekūno paruoštu ir atsiųstu, 7 pusl. mašinėle sąrašu lietuvių mokslininkų, profesorių, rašytojų ir menininkų, iš kurio vaizdingai matėsi Lietuvos įnašas į Vakarų kultūrą.

Ta proga buvo suruošta tremtyje (1940-1962) išleistų mokslinių darbų paroda, kurioje Lietuva dalyvavo su savo paskutiniaisiais moksliniais veikalais. Jų tarpe vien tik J. Baltrušaičio buvo išstatytos septynios knygos, iš kurių paskutinė "Reveils et Prodiges" yra gavusi Prancūzų Akademijos premiją.

dramos konkursą. Brolių Grimų pasaka apie aukso žąsį eiliuotoje interpretacijoje tapo trijų veiksmų komedija. Prie pasakiškųjų personažų prisijungė aiš-tas dvidešimt vienas jauni-kis, ten pasirodo stebuklingoji aukso žąsis.

Birutės Pūkelevičiūtės veikalas, kurį Chicagoje at-gimstantis "Atžalynas" pa-sirinko pirmuoju savo pa-statymu, pernai laimėjo P. L. Bendruomenės skelbtą

Pilies laikrodis muša vi-durnaktį ir uždanga sklei-džiasi į pasakų kraštą: ten viešpatauja šaunūs karalius Kleopas Aštuntasis, ten liū-dinčią jo dukrą juokina žim-tas dvidešimt vienas jauni-kis, ten pasirodo stebuklin-goji aukso žąsis.

Birutės Pūkelevičiūtės veikalas, kurį Chicagoje at-gimstantis "Atžalynas" pa-sirinko pirmuoju savo pa-statymu, pernai laimėjo P. L. Bendruomenės skelbtą

Pradinėse remarkėse nurodyta, kad veiksmas vyksta pasakų metais, pasakų krašte. Atseit, nei laiku, nei vieta "Aukso žąsis" nebus saistoma. Tekstas epochinės vienybės visiškai nesit-laiko, iš šimtmečio peršok-damas į šimtmetį: senelis Fortunatas rašo odes apie karaliaus žygdarbius ir sa-vo knygai nesuranda... lei-dėjo. Rūmų juokdarys Pikis studijuoja juokdarystę Is-landijos dvare, pilies daktar-minio stiliaus sakinį, atrodo, reikia išversti žmoniška kalba. Jis reiškia: "Prekybos įmonių statyba visur užvilkinama, nu-

Šis veikalo "belaikiškumas" apsprendė ir įformini-mo pobūdį. Nežinant teksto detalių, geležiniai riterio šarvai ir modernios tapybos plokštuma (I veiksmo eskizas) gali pasirodyti nelogiš-ku deriniu. Tačiau "Aukso žąsis" atveju -- tai bendrosios stilistinės vienybės ieškojimas.

Kalbant apie būdingus šio veikalo bruožus, dar tektų išskirti ritminį momentą. Besiklausant bėgančių eilių tekmes, kartais atrodo, jog "Aukso žąsis" yra rašyta muzikos instrumentams. Fleita, kontrabasas ar fa-gotas -- kiekvienam vaidmeniu, šalia jo vedamos draminės linijos, atitenka nemažiau svarbi muzikinė paskirtis orkestro sąskam-byje. Realistinis aktorius išgyvenimas nustoja lemia-mos reikšmės: dažnai visa scenos dinamika priklauso tikrai nuo "grojančio" kvin-teto ar kvarteto tarpusavio darnos.

Akcentuodamas nemirš-tantį pasakos žavesį veika-las savaime apsisprendžia už gerį, grožį ir teisėtumą: už tuos pradus, kurie trium-fuoja kiekvienos pasakos pabaigoje. Fantastiška auk-so paukštė atitenka tam, kuris buvo jos vertas: spin-

dinti, žybciojanti, niekad neregėta, nuostabi, kaip ir pati laimė.

Pasaka apie aukso žąsį ir originalioje savo versijoje yra pasaka apie džiaugsmą. Taigi, "Aukso žąsis" vai-dintojai yra paketinę su-teikti žiūrovams kelias švie-sias valandas. Gal kai kam atrodys, jog šypsena nėra pakankamai aukšta verty-bė, jog sceninio darbo rim-tumą gali užtvirtinti tikrai gilūs pergyvenimai ir aša-ros. Tačiau už džiaugsmą -- didesnės dovanos nėra. Be jo žmogaus gyvenimas būtų aptemęs, lyg toji Kleopo Aštuntojo karalystė, kur niekas nesijuokia, nesišyp-so, nedainuoja.

Pereinant nuo veikalo iki paties spektaklio, norėtusi jame pabrėžti jungtinės pa-stangos charakterį. "Atža-lyno" grupėn šiam pastaty-mui įsijungė ne tik būrys Montrealio aktorių, bet ir jaunosios kartos talentai. Veikalą režisuoja Birutė Pūkelevičiūtė, spekt a k l i o dailininkas -- Telesforas Valius (Toronte), muzika Zigmo Lapino (Montreal-je), choreografija Aldonos Valeišaitės (Chicagoj), gri-mas ir perukai Stasio Ilgūno (Rochesteryje).

Vienydama plačiai išsi-barsčiusius scenos menininkus bendram žygiui, artė-janti premjera, be abejonės, susilauks jautraus dėmesio visos lietuvių šviesuomenės tarpe.

K. V.

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

• Naujai kylančios "žvaigždės" Chruščiovo hierarchijoje: V. E. Dymšic, žydų tautybės, planavimo komisijos viršininkas, A. N. Še-lepin, kontrolės komisijos viršininkas, D. S. Polipans-ki, dar laukias aukštesnio paskyrimo, bet įkopęs į po-litbiurą. I. T. Novikov, kon-strukcijos darbų koordina-torius, M. A. Lesečko, užsie-nio prekybos ir paramos viršininkas.

• Gen. de Gaulle laimėjus rinkimus, jo statūra tarp-tautinėje politikoje iškilo dar aukščiau.

• Pabėgęs iš Raud. Kini-jos į Vakarus saugumo agentas praneša, kad Pe-kingo vyriausybė ne tiek bi-janti intervencijos iš užsie-nio, kiek savųjų sukilimo Formozai remiant.

• Bedarbių skaičius JAV iš 5,5% galės pakilti iki 6,5%... Ypatingai geležinkelų bendrovės atleidinėja tar-nautojus dideliais skaičiais.

- Reikia sekti madą!...

(96) Vertė J. P. PALUKAITIS

Keltas buvo mažas plaustas, maždaug keturių metrų ilgio, be motoro ir vairo, vienintelę priemonę jam traukti sudarė lynas, nutiestas skersai upę ir pritvirtintas prie dviejų geležinių stulpų. Tas lynas buvo pranertas pro tris skritulius plausto priekyje, viduryje ir užpakalyje, ir kas norėjo keltis per upę, tas paprasčiausiai turėjo tempti lyną, kol plaustas nuplauks nuo kranto iki kranto. Tokios rūšies keltai Reinoldas dar niekad nebuvo matęs, tačiau turėjo pripažinti, kad dviem moterim, greičiausiai neturinčiom nuojautos, kaip elgtis su valtimi, šis metodas buvo pats tiksliausias. Grafas atrodė išpėjęs jo mintis.

— Tikslingas, pone Reinoldai, nepaprastai tikslingas, — pasakė jis. — Lygiai tikslinga ir antrojo kranto situacija, — jis mostelėjo kiton pusėn, kur miškas buvo pusračiui nutolęs nuo baltos, neliesto sniego plokštumos, kurios viduriu ėjo kelias link upės. — Galėtum net pagaltuoti, kad šis terenas specialiai sukurtas sumažinti mūsų gerojo draugo Hido drąsai, nes jis šią akimirka neabejotinai planuoja savo žmones su automatais išslapstyti antrojo kranto priedangose. Nebūtų lengva, galiu drąsiai tvirtinti, surasti geresnę vietą kaliniams apsieikšti. Einau dabar pasveikinti keltininką, kurio neabejotinai laukia netikėtai ir nepageidaujamas pasivaikščiokimas.

Grafas buvo jau pakėlęs ranką pasibelsti, kai pats keltininkas atidarė duris. Jis pirma pasižiūrėjo į aukštąją Grafo kepurę, paskui į tarnybinį liudijimą, kurį Grafas laikė savo rankoje, ir jo lūpos pasirodė staiga išdžiūvusios. Visai nereikia turėti blogos sąžinės, kad AVO valdininko akivaizdoje pradėtum drebėti.

— Ar tamsta vienas šiame name? — paklausė Grafas.

— Taip, taip. Aš esu vienas. Kas... kas atsitiko, drauge? — vėbleno keltininkas, stengdamas nuslopinti savo baime. — Aš nieko nepadariau, drauge. Tikrai nieko! — Taip sako visi, — nutraukė Grafas. — Apsirenk ir tuoj išeik laukan.

Vyras sekančią akimirka vėl pasirodė lauke, maukšlindamas ant ausų kailinę kepurę. Jis norėjo kažką sakyti, bet Grafas mostelėjo ranka.

— Mums reikia tamstos buto trumpam laikui. Kam — ne tamstos reikalas. — Grafas parodė kelią į pietus. — Pasivaikščiok truputį, drauge, bet negrįžk anksčiau, kaip už valandos. Tada mūsų jau nebebus čia.

Vyras netikėdamas pasižiūrėjo į Grafą, bailiai apsidairė ir skubiai, netares žodžio, dingio už namo kertės. Po pusės minutės jis dingio kelio posūkyje.

— Žmones mirtinai gąsdinti — tai užsiėmimas, kuris palaipsniui daro man vis labiau nepakeliamas, — sumurmėjo Grafas. — Reikia pagaliau jam padaryti galą. Įnešk Janscij į namą, Sandorai, gerai?

Grafas pirmas įėjo į priemonę, tačiau ties keltininko kambario durimis sustojo ir atsisuko:

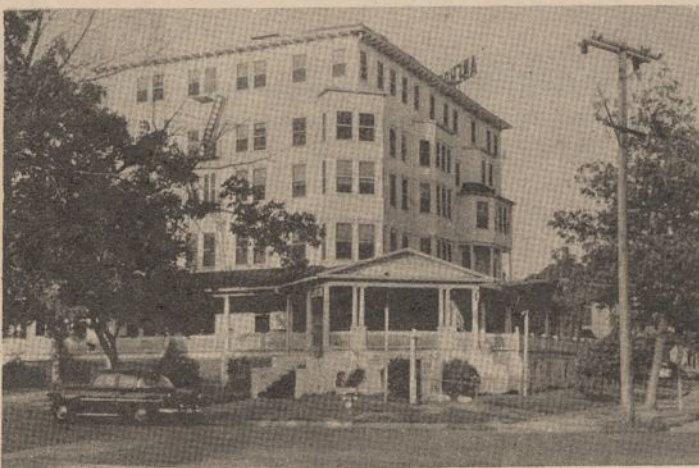
— Apsigalvojau, geriau jį paliksime čia. Viduje taip karšta, kad jis tik iš naujo netektų sąmonės. — Jis atidžiai stebėjo Janscij, kuriam Sandoras iš kelių apsiaustų ir kambaryje rastų pagalvėlių priemenės kertėje paruošė guolį. — Žiūrėkite, jo akys jau vėl atmerktos, bet jis dar neatsigavo. Pasilik prie jo, Sandorai, bet leisk jam pačiam atsigausti. Kas atsitiko, jaunuoli? — paklausė Grafas, kai tą pat akimirka vidun įskubėjo Kazokas. — Taip susijaudinęs? Kas gi įvyko?

— Pulkininkas Hidas ir jo žmonės, — pratarė Kazokas, žiopčiodamas oro. — Jie jau čia. Abudu autovežimiai sustojo prie vandens.

— Na, prašau! — Grafas rūpestingai įspraudė rusišką cigaretę į kandiklį, uždegė ją ir išmetė degtuką laukan pro tamsų atvirų durų keturkampį. — Jie išimtinai punktualūs. Einam, Reinoldai, mudu truputį pasikalbėsime su tais žmonėmis.

(Bus daugiau)

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PROspect 4-7788

Įvairiais metų laikotarpiais malonu visad atsilankyti gražiajame Asbury Parke prie Atlanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigūs ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiektis traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

Išpūdžiai iš bolševikinio seimo Vilniuje

(Atkelta iš 1 psl.)

matytu laiku patalpos nepastatomos ir net tam skirti pinigai lieka nepaimti iš banko, arba išleidžiami kitiems reikalingams").

Kiti kalbėtojai mažai tenusileido Šumauskui tame atvirumų prasiveržime. Štai, A. Mikutis, ministro titulu pavadintas visos vidutinės prekybos tvarkymo viršininkas Lietuvoje, pabrėžęs, kad prekyba gerinama mažiausia nuo 1956-ųjų metų (kai buvo tokiame pačiame seime tas klausimas panašiai svarstytas), vistiek kalbėjo apie rimtus trūkumus, minėdamas jų tik keletą konkrečių pavyzdžių:

"Daug trūkumų yra aprūpinant miestų gyventojus daržovėmis bei bulvėmis".

"30 Vilniaus rajono ūkių turi išauginti ir pristatyti respublikos

sostinei daugiau kaip 3 tūkstančius tonų daržovių, jų tarpe 18 kolūkių -- 230 tonų. Tai reiškia, kad kiekviena žemės ūkio artelė turėjo išauginti tik po 13 tonų daržovių, arba sėti jų 1 -- 2 hektarus... tikslinga greičiau išspręsti klausimą tokiu būdu, kad aplink stambius miestus ir pramonės centrus būtų įkurti specializuoti daržininkystės ūkiai".

Bet, ištaręs žodžius "tai reiškia", A. Mikutis visgi prašliaužė tyloomis pro šalį tikrosios reikšmės to fakto, kad Vilniaus miestui biurokratai užsako tik 3000 tonų daržovių per metus. Ką tai iš tikrųjų reiškia? Trys tūkstančiai tonų yra trys milijonai kilogramų. Vilniaus mieste dabar jau yra apie ketvirtis milijono gyventojų. Padalinę jiems 3 milijonus kilogramų, ir išeina tik po 12 kilogramų per metus, arba po vieną kilogramą daržovių per mėnesį... Tiek užplanuota, o kiek išauginta ir kiek pristatyta -- kitas klausimas. Kaipgi nebus "daug trūkumų aprūpinant miestų gyventojus daržovėmis bei bulvėmis"!

Kooperatyvų valdybos viršininkas (vadinamas pirmininku) A. Jankauskas irgi išdėstė kad "Mūsų parduotuvėse dažnai dar trūksta privalomo asortimento prekių, net tų, kurių pakankamai yra vartotojų kooperacijos sandėliuose. Tačiau ir pramonės įmonės ne visuomet laiku aprūpina mus užsakytomis prekėmis".

P. Dobrovolskis, profsąjungų vadovas, sakė: "Tačiau buitinio aptarnavimo lygis dar palyginti žemas... Pernai 55% vietinės pramonės įmonių neįvykdė savo planų. Negeresnė padėtis ir šiame aptarnavimo įmonių tinklas respublikoje dar nepakankamas ir neracionaliai išdėstytas... atskiri meistrai, priimdami užsakymus, neišrašo kvitų, pasisavina valstybines lėšas, reikalauja iš užsakytojų arbatpinigių. Kaimo vietovių gyventojai vis dar plačiai naudojami privatinių paslaugomis".

Bet tiems trūkumams taisyti tas pats Dobrovolskis siūlo tik priemones iš bolševikinės teorijos: privatinius uoliau suvary-

ti į arteles, artelėse vystyti socialistinį lenktyniavimą ir skatinti, kad jos kovotų dėl "komunistinio darbo" artelių vardo... Bet:

"Vilniaus "Pirmūno" kombinatė beveik nė vienas darbininkas nelenktyniauja, o 26 šio kombinato dirbtuvės tik tariamai kovoja už komunistinio darbo kolektyvų vardą. Daugelio kirpyklių kolektyvai net nepriėmė įsipareigojimų kovoje už komunistinį darbą, nors pasiskelbė, jog lenktyniauja už garbingą ateities žvalgų vardą. Kirpyklių darbuotojų tarpe taip pat neišvystytas socialinis lenktyniavimas už teisę vadinintis komunistiniu darbo sparteliu". (Matyt, tas išmislas darbininkų netraukia).

Deputatas Oleka, kuris ne šiaip sau "deputatas", o valstybinės kontrolės viršininkas, kalbėjo, kaip irzlus revizorius:

"Eilė įmonių dažnai neįvykdo savo pagrindinių planinių užduočių, pažeidžia gamybos techninius reikalavimus, išleidžia gaminius su rimtais trūkumais. Tokie gaminiai, patekę į prekybos tinklą, ilgai užsiguli, nes neturi paklausos... Vilniaus pramonės septyniuose parduotuvėse rasta daugiau kaip 100,000 rublių užsigulėjusių produkcijos. Tai -- "Spalio" fabriko vyriški palčiai ir "Lelijos" fabriko vyriški kostiumai... Vien tik pirmąjį šių metų pusmetį respublikos prekybinės organizacijos atsisakė nuo išskirtų ir su jomis suderintų fondų drabužiams daugiau kaip už 4 milijonus rublių. Tuo tarpu visos eilės gaminių jos užsakė per mažą... Užsakymai naujiems drabužiams vykdomi neturint reikiamų duomenų apie gyventojų paklausą... Tebėra siauras audinių bei pamušalų, tiekiamų siuvimo fabrikams, asortimentas... respublikos tekstilės pramonės lėtai sprendžia audinių asortimento plėtimo, raštų įvairinimo klausimus".

Vienas iš pramonės viršininkų, "sovnarchozo" pirmininko pavaduotojas A. Didžiulis teisinosi, kad

"Vien per pirmąjį šių metų pusmetį mūsų įmonės įsisavino maždaug 1,100 pavadinimų įvai-

DIRVA

— THE FIELD —
Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Jonas Čiuberis • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00. Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laičūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

rių liaudies vartojamų gaminių, jų tarpe naujų fasonų avalynę, drabužius bei trikotažo dirbinius... Tačiau dėl įrengimų stokos iki šiol negalime pradėti gaminti daugelio gaminių".

O vienas deputatas, kalbėdamas apie Trakų rajoną, paminėjęs aptarnavimų apimties padidėjimą 23 procentais ir nurodęs, kad rajone yra "10 taškų, teikiančių buitines paslaugas", ir kad jie turi net 37 surinkimo punktus, čia pat nutrenkė žemyn visus pagerėjimus, nes:

"jiems priskirti sunkvežimiai, kurių dauguma nepritaikyta šioms reikmėms, ir todėl jie naudojami neracionaliai... Vyriausioji buitinio gyventojų aptarnavimo valdyba mažą dėmesio skiria, kad mūsų įmonės gautų gyventojų pageidaujamą medžiagą... Maža geros medžiagos gauti taip pat dirbtuvės naujai avalynę siūti bei senai remontuoti. Ypač trūksta geros padų odos. Laikrodžių, radijo aparatų, televizorių, o taip pat kitų kultūrinių prekių remonto dirbtuvės neįvykdo savo užduočių dėl detalių stokos... Naujoms buitinio aptarnavimo dirbtuvėms steigti trūksta patalpų".

Deputatas iš Marijampolės (vadinamos Kapsuku), žymus partijos veikėjas, apie Marijampolę sakė:

"... mieste yra daug tūkstančių gyventojų, tačiau tinkamos pirties iki šiol nėra. Kaimo vietovėse gyventojų buitinių aptarnavimų atlieka daugiausia privatiniai. Maža statoma kolūkiuose skalbyklių, beveik niekur nėra kirpyklių, batų taisymo bei rūbų siuvimo dirbtuvių". (Kaimo vietovės reiškia ir visi mažesnieji miesteliai-bažnytkaimiai. Kai kalba centro valdžios žmogus, tai jo kalboje ir Marijampolė yra "kaimo rajonas", o kai kalba Marijampolės rajono kompartijos sekretorius, tai jam "kaimo vietovės" jau prasideda nuo Sasnavos ar Liudvinavo).

Panevėžy, anot tenykščio deputato, irgi:

"... daug gyventojų dar naudoja privatinių patarnavimų, ypač siuvant rūbus... siuvimo dirbtuvėse kainos dar didelės. Panaši padėtis yra taip pat remtuojant laikrodžius bei radijo imtuvus... Dirbtuvėje siuvėjas uždirba mažiau, negu fabrike, nors individualus siuvimas reikalauja, kad jis būtų aukštesnės kvalifikacijos... Parduotuvės stengiasi prekiauti daugiausia ne tokiomis prekėmis, kurioms yra didesnė paklausa, o tokiomis, kuriuos duoda daugiau pelno".

Tai liudija, kad bolševikai ir prekyboje atkakliai laikosi savo teorijų, o ne "kapitalistinio" paklausų-pasiūlų dėsnio. Susidaro žmonės erzinti nesąmonė: netikusioms, neperkamoms prekėms nustato didesnę kainą, o pageidaujamoms prekėms nustato prekybos įmonei nuostolingą kainą ir įmonė jų neima iš sandėlių, o siūlo brangų šlamštą...

Toki reiškiniai buvo nurodinėjami visų kalbėtojų, tad galima pasitikėti, kad jie tikrai ir išsamiai nušvietė, kaip dabar Lietuvoje atrodo kasdieninio aprūpinimo sąlygos. Būdingai jie kalbėjo ir apie žadamą išėitį iš tos padėties.

so light, so right, and oh, so refreshing!

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan
AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

REZOLIUCIJOS

Guli ant redakcijos stalo pluoštas rezoliucijų. Viena VLIKO ir daugelis Kultūros Kongrese priimtų. Tos rezoliucijos, vienos geriau, kitos silpniau suredaguotos, kreipia dėmesį į kai kuriuos gyvybinius mūsų išeivijos taškus, kurie reikalingi ne tik tų rezoliucijų paskaitymo, bet, daugeliu atveju, vykdymo.

Kultūros kongreso rezoliucijoje būdinga tai, kad nutarimai kreipiami į jau suorganizuotas ir veikiančias institucijas — PLB ar JAV B-nės organus ir užgiriama privačios iniciatyvos darbai. Tik Kultūros kongreso rezoliucija gal be reikalo nueina net iki tokių detalizuotų formulių, kaip Eglutės prenumeravimo, knygų platinimo tautos ir kitų jau vykdomų veiksmų, dėl kurių jokios abejonės niekad ir nebuvo.

Tačiau eilė uždavinių, išplaukiančių iš tų rezoliucijų, kad ir pavadama PLB ar JAV bendruomenių vadovybės "tirti", "priminti", "kviesiti", "skatinti", "raginti" ir t.t., tačiau jau dabar aišku, kad visas darbas, krūvon sudėjus, reikalauja tokios institucijos, kuri turėtų turėti bent kelis apmokamus tarnautojus, kad vien tik tyrimus, priminimus ir raginimus pajėgtų atlikti.

Kultūros Kongreso rezoliucija, tai mūsų bendruomeninio darbo schema. Ją planingai ir su atsidėjimu vykdančios Bendruomenės institucijos vargu ar liktų dar laiko ir noro brautis į politinio darbo sritį. O jei tos tendencijos liks, nukentės švietimo ir kultūros reikalai. Nebent ta rezoliucija ir liks tik kongreso archyve.

VLIKO paskelbtoje rezoliucijoje taip pat užsimota plačiai. Yra iškelta jautrių Lietuvos laisvinimo darbui vietų, reikalingų neuždelsitos akcijos psv. —

"atkreipti ypatingą dėmesį į naujai besireiškiančias tendencijas Europos Taryboje (Neatstovaujamojo Valstybių Komisijoje), kad būtų išvengta Lietuvos ir kitų Pabaltijo valstybių interesų pažeidimo ir diskriminacijos".

Yra rezoliucijoje bendrybių (vis tas — "kreipti ypatingą dėmesį"), kurių įgyvendinimui VLIKas neturi nei priemonių nei reikiamo autoriteto.

"Reikalauti Jungtinėse Tautose, tarptautinėse konferencijose, o taip pat ir per spaudą, kad sovietinė okupacija Lietuvoje būtų panaikinta".

yra darbas, kažin ar reikalingas svarstymų ir rezoliucijų. Tai yra reikalavimas pačiam VLIKui — reikalavimas, kuris kiek kitaip suformuluotas, galėtų skambėti taip:

"Reikalauti sudaryti tokį lietuvių išeivijos politinį potencialą, kuriuo pajėgtume (suradę pakankamai įtakingų draugų) daryti įtakos Jungtinėse Tautose, kad ir baltoji rasė Rytų Europoje būtų pradėta išvaduoti iš kolonijalizmo".

Būdinga, kad toje pat rezoliucijoje randame kietą nutarimą ir minkštą išvadą. Pvz. pirmajame rezoliucijos punkte sakoma: "Kreipti ypatingą dėmesį į komunistų ofenzivą mūsų atsparumui palaužti, jėgoms suskaldyti ir išeivijai suklaidinti", o pačiame rezoliucijos gale jau liko tik tai, kad "VLIKas smerkia visus tuos, kurie remia bendradarbiavimą su Maskvos agentais ir kviečia lietuvių visuomenę boikotuoti tokio bendradarbiavimo taktinius".

Mūsų atsparumui palaužti pavojai kyla ne vien tik iš komunistinės ofenzivos, bet ir iš pavoju, labiau ir ryškiau nušviestų Kultūros Kongrese.

Tai švietimo institucijos, jau reikalingos kovos ir drąsos, ryžantis jas atlietuvininti. Čia, atrodo, visų veiksmų talka su bendruomene krūvon sudėjus turėtų labai sunkių uždavinių. Gal todėl jis ir paliekamas patiems parapijonams spręsti.

(J. Č.)

KĄ VEIKIA L. BENDRUOMENĖ BOSTONE?

Lapkričio 17 d. subvakary kalbėjo A. Mažiulis apie lietuviško švietimo padėtį bendrai ir Bostone atskirai. Daugiausia kalbino tėvus, kad jie nebesisieloja savo vaikų lietuviškumui ir neleidžia į lituanistinę mokyklą.

Lituanistinės mokyklos Bostone mokinių skaičius mažėja. O šiomet į pirmąjį skyrių beatėjo tik 6 mergaitės ir 1 berniukas. Mažiulis ragina sudaryti tokią

visuomenės nuotaiką, kuri vers tėvus pagalvoti ir leisti vaikus į lituanistinę mokyklą. O kasgi tą visuomenės nuotaiką gali pakelti? Ar Bostono Kultūros Klubas, užsidaręs nuo visuomenės kažkur giliai mieste, kuriam kalbama apie astronomiją, ar Bostono lietuvių bendruomenės valdyba, kuri laiką gaišina bankietų rengimais ir kalba apie lituanistinių kursų įsteigimą, o nemato kad šeštadienį — lituanistinę mokyklą nebelanko nei pusė vaikų?

Bostono L.B. pirm. S. Grižė-Jurgelevičius vengia jungtis į bendrus kultūrinius minėjimus. Maironio minėjimo komitetą neįsijungė, turbūt, dėl to, kad Maironis kunigas ir minėjimo iniciatoriai — Tautinė Sąjunga.

Poeto-rašytojo St. Santvaro 60 gimtadienio minėjime ne tik pats nepasidėjo, bet ir atstovo neat-

Generalinio Konsulo Kanadai dr. J. Žmuidzino kalba pasakyta kariuomenės šventėje lapkričio 24 d., St. Catharines, Ont.

Kariuomenė yra svarbiausias Lietuvos senosios valstybės sukūrimo veiksnys ir jos apie 700 metų gyvavimo laidas. Užtat būtų prasminga minėti ne vien 44 metų kariuomenės atkūrimo sukaktį bet kartu ir Lietuvos kariuomenės susikūrimo mažiausiai septynių šimtmečių sukaktį. Ir jei toks mūsų žiliosios karinės praeities minėjimas nėra tapęs tradicija, tai labiausia dėl to, jog mes dar nesusi-kūrėm vientisos Lietuvos kariuomenės istorijos, ir, antra vertus, negalim užčiuopti šios kariuomenės gimimo datos.

Jau vien dėl to, kad nulenkus galva prieš visus ilgų amžių būvyje žuvusius ir kovojusius dėl Lietuvos nepriklausomybės, dėl lietuvių tautos egzistencijos, reikia nors trumpai prisiminti senosios Lietuvos karių nuopelnus Vasario 16-osios Lietuvai bei jos kariuomenei.

Ilgai istorikams buvo neaišku, kaip lietuviai galėjo sukurti tokią Rytų Europoje viešpataujančią galingą valstybę ir tokią tiesiog stebuklus darančią kariuomenę? Tas neaiškumas susidarė dėl to, kad neturėta duomenų apie lietuvių kultūrą, be kurios, sociologo istoriko

siuntė. O dažnai prasikiša ten, kur jau per vėlu ar visai nereikalinga. Pvz., visa eilė straipsnių Keleivyje, kritikuojančių L. Enciklopediją ir t.t.

Tai gi ponas Grižė-Jurgelevičius, bendruomenė taip pat varė, kad rodos tik dviese ir valdyboje belikote. LB apylinkė skubiai reikia operacijos. Atrodo, kad griežti jau nebėra kam ir su kuo.

J.V.
Boston

Ilgą laiką istorikams buvo neaišku, kaip lietuviai galėjo sukurti tokią Rytų Europoje viešpataujančią galingą valstybę ir tokią, tiesiog stebuklus darančią, kariuomenę... Dail. J. Mackevičiaus paveikslas, kabojęs Karo muziejuje Kaune, vaizduojas Vytautą Didįjį su savo kariuomene prie Juodosios jūros.

KADA MŪSŲ KARIUOMENĖ KŪRĖSI?

akimis, neįmanoma atsiekti politinės kūrybos padangėje tokių didelių polėkių, kuriuos sau leido lietuviai. Ogi anų duomenų trūko dėl to, jog Lietuvos kultūros istorijos pirmutiniai puslapiai palaidoti žemėje ir juos tegali iškastyti tik archeologai. Tačiau nūdien jau ilgų metų rašytinių šaltinių tyrinėjimai ir archeologiniai darbai nenuginčijamai įrodo, jog lietuviai jau pirmame tūkstantmetyje po Kr. turėjo tikrai palyginti aukštą kultūrą. Teleiskim sau nors pabrūkšmais žvilgtelėti, kaip ši kultūra atspindi XIII-ojo a. lietuvių apsiginklavimo technikoje.

Pačioje XIII-ojo a. pradžioje vokiečių ir rusų metraštininkai vienbalsiai įvertina lietuvių ginklus kaip brangenybę, kaip puikų karo grobį. Lietuvių amatinių pagaminti ginklai turėjo būti aukštos kokybės ir meniškai atlikti, nes jie atkreipdavo pašaliečio dėmesį, pavyzdžiui, vienas rusų metraštininkas šitaip aprašo jo matytą lietuvių būrio apsiginklavimą: "O varinis jų skydas buvo kaip aušra, šalmas gi jų — kaip tekanči saulė, ietys laikomos kaip daugybė lazdelių..." Gi XII-ame amžiuje sukurta ukrainiečių daina — Slovo o pulku Igoreve — (žodis apie Igorio žygį) ypatingai pabrėžia lietuvių narsumą ir jų ginklų šaunumą. — Joje sakoma: "Sula nebetekanti sidabrine srove į Perjaslavo miestą, Dauguva tapusi tik bala dėl skrendančių lietuvių raitelių būrių..."

Tikrai, anot Zenono Ivinskio, nuostabus tas XIII-asis amžius mūsų tautos istorijoje. — Lietuviai buvo tapę tikra karių tauta. Seniausias Latvijos metraštininkas Henrikas aiškiai paliūdija lietuvių karinį pajėgumą ir karingumą: — Lietuvių žygių, anot jo, baiminosi visi kaimynai, nes

nis į žiląją Lietuvos karinę praeitį, leidžia susidaryti šią išvadą: —

Jei Šiaulių, Durbės ir Žalgirio kraujo upeliuose nebūtų buvusi paskandinta teutonų ordino galybė, lietuvių tautos likimas būtų tikrai nuėjęs kitu keliu ir būtume neturėję tų istorinių, praeities stiprybės surastų atramų, kurių pagalba kūrėsi ir kilo Vasario šešioliktosios Lietuva ir Lapkričio 23-iosios lietuvių kariuomenė.

O kada ši kariuomenė kūrėsi? O tada, anot Binkio, kai į mūsų tėvynę priešai lindo kaip šarančiai: bolševikai, bermontininkai ir lenkai... Štai, kaip anglų rašytojas E. H. Polson Newman savo knygoje atsiliepia apie lietuvių atsikūriantį kariuomenę: "Ir atsigrįždamas į anas kritiškas dienas, kuriomis lietuviai sugebėjo išbristi iš juos užtvindžiusių chaoso marių, negali, atsistebėti, kaip jie įstengė sukurti tą savo pajėgią kariuomenę, sugebėjusią apginti jų šalį nuo taip gausių priešų. Tai buvo nepaprastas jų atsieikimas, kuriame raiškiai atspindi šios kovingos tautos didžiai vertingos karinės savybės".

Ir iš tikrųjų, kai tik per mūsų šalį nuskambėjo vyriausybės atsišaukimo žodžiai — "Vyrai, ginkime Lietuvą!" — tuoj ir sujudo, suvirpo visas kraštas — ir ėmė plaukti jaunų vyrų būriai iš kaimų, viensėdžių ir miestų, su savo maistu, apranga, arkliais ir savo ginklais — iš vokiečių pirktais ar slapta iš Rusijos atvežtais. Ir jie, tie savanoriai, kuriuos mes šiandien pagerbiame, jie Kėdainiai, Širvintos, Giedraičių laukuose, aplaistydami savo krauju Vasario 16-sios aktą, ne tik laimėjo savo tautai jos amžiais kovotą laisvę, bet ir supylė naują dvasinę nepriklausomybei ginti piliakalnį — tą naują istorinę atramą, kurios gal paveikti ir mūsų partizanai negestancią viltį uždainavo: —

Bolševikai tegul žino, Kad dar kartą žygis bus, Iš miškų ir iš beržynų Vyrai jiems paruoš

kapus.

Kils, kaip žiedas dobilėlio, Nepriklausoma šalis,

Tai vėl džiaugsis artojėliai,

Vėl gyvenimas nušvis.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS, sekretorius

CHICAGO PHONE242-4395
SUBURBAN PHONE656-6330

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-1731

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

PARAMA

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

German Brandy 5th \$4.79
Kron-Brannvin Aquavit. 5th \$3.98
Dujardin German Brandy 5th \$5.29
Old American Wiskey Full Qu. \$3.98

Chianti Import. Wine Qu. \$0.98
Bordeaux French Wine 5th \$0.98
Zeller Schwarze Katz 5th \$1.29
Ambassador Vermouth 5th \$0.98

AKADEMINIS GYVENIMAS

SUSIORGANIZAVO LIETUVIAI STUDENTAI MEDIKAI IR ODONTOLOGAI

Lietuviai studentai medikai ir odontologai iš Illinois, Loyolos, Northwestern ir Chicagos universitetų, spalio 21 d. įkūrė draugiją ir išsirinko valdybą ir revizijos komisiją: pirmininkas -- A. Tauras, vicepirmininkas -- išdinkas -- A. Alekna ir sekretorė -- L. Kaufmanaitė; revizijos komisijos nariai -- A. Koncė ir Š. Tauras.

Lapkričio 22 d. Dr. Maciūnų rezidencijoje įvyko Liet. Stud. Medikų ir Odontologų Draugijos įkūrimo akto pasirašymas ir po būs -- "krikštytos".

A. Alekna referavo Draugijos įstatus ir aiškino tikslus. Įstatuose užakcentuota rimtai ruoštis savo profesijai ir siekti medicinos mokslų pažangos; palaikyti draugiškus ryšius savo narių tarpe ir ugdyti gimtąją kalbą; dalyvauti Amerikos lietuvių visuomeninėje bei kultūrinėje veikloje; stengtis išlaikyti lietuvių studento vardą tinkamoje aukštumoje ir palaikyti ryšius su kitų universitetų lietuvių studentais medikais ir odontologais bei lietuvių gydytojų organizacijomis.

M. Vygantas referavo Draugijos veiklos perspektyvas ir gaires. Draugijos įkūrimo akto pasirašymo proga JAV Liet. Gyd. Sąjungos vardu sveikino dr. V. Tauras, pabrėždamas lietuvių gydytojų tradicijas veikti ne tik profesiniais, bet ir visuomeniniais.

Dr. E. Ringus, Illin. Liet. Gyd.

Draugijos pirmininkas, sveikindamas studentus, minėjo daug praktinių patarimų ir linkėjo draugijai augti ir klestėti. Be to pranešė, kad Illin. Liet. Gyd. Dr. jos valdyba yra nutarusi minėtos draugijos įsikūrimo pradžia paaugoti 100 dolerių.

A. Bartkus, Amerikos Liet. Studentų Sąjungos pirmininkas, sveikino Sąjungos vardu.

Vėliau Draugijos kūrėjai išsirinko savo draugijai krikšto tėvus d-rus Genovaitę ir Algirdą Maciūnus.

Krikšto tėvai iš anksto užpra-

šė draugijos narius sekantį pasirašą, užbaigimui mokslo metų, susirinkti į jų vasaros vasarnamį, esantį Mishiana Shore, atšvesti "finis semestri".

Dr. jos pirmininkas A. Tauras padėkojo krikšto tėvams dr. Maciūnams už suruoštas vaišes ir už kvietimą į finis semestri iškylą, Illin. Liet. Gyd. D. jos pirmininkui E. Ringui už sveikinimus, linkėjimus bei pažadą paremti Draugiją finansiniais, Dėkojo ir Amer. Liet. Gyd. Sąjungos atstovui, dr. V. Taurui už patarimus Draugijai kuriantis bei sveikinimą.

CHICAGOS ASD IR KORP! VYTIS METINĖ ŠVENTĖ

Lapkričio 11 d. Chicagos ASD ir Korp! Vytis skautės ir skautai akademikai kartu su filisteriais suruošė tradicinę metinę šventę. Šventė pradėta pamaldomis Jėzuitų koplyčioje, kur tėvas Kubilius SJ atnašavo šv. Mišias ir pasakė turiningą, proga pritaikytą pamokslą. Skautai akademikai su vėliavomis ir spalvomis, kartu su savo svečiais gausiai dalyvavo pamaldose.

Tuojaus po pamaldų visi vyko į Battan salę, kur buvo iškilmingoji šventės dalis ir banketas. Posėdžiui ir banketui vadovavo

fil. Vytautas Germanas. Pirmiausia vyko kandidatų pakėlimas į tikruosius narius. Įžanginį žodį pasakė senj. R. Cinka. Į ASD tikrasis nars buvo pakeltas: Birutė Koncūtė, Irena Paulauskaitė, Jūratė Šeputaitė ir Jūratė Zėlbaitė. Jų pakėlimui vadovavo ASD Chicagos skyriaus vadovė Vida Kanišauskaitė, spalvas užrišti buvo pakviesta fil. Dr. Budrienė. Į Korp! Vytis seniorus buvo pakelti Vytautas Miselis ir Rimas Karaliūnas. Pakėlimą pravedė Korp! Vytis Chicagos skyriaus pirmininkas senj. S. Grėbliūnas,

Iš ASD ir Korp! Vytis Chicagos skyrių metinės šventės minėjimo iškilmių. J. Tamulaičio nuotrauka

ASD ir Korp! Vytis Chicagoy iškilmingo posėdžio metu. Vidury fil. V. Germanas. J. Tamulaičio nuotrauka

Sausio mėn. juniory paruošimo sueigos;

Vasario 16 d. bendroji sueiga -- fil. Ant. Diržio paskaita apie Dr. J. Girmiaus "Tauta ir tautinė ištikimybė".

Kovo 16 d. tradicinis alutis. Birželio 22-23 d. išvyka sujuninių programą.

Liepos mėn. ekskursija į pajūrį.

Rugsėjo mėn. juniory egzaminai.

Be to, valdyba pavedė fil. Juozui Maurukui sudaryti komisiją suformuluoti ideologinį konspektą korporantams. Taipogi numatyta suredaguoti studentišką dainorėlį. Tam projektui vadovaus Giedrė Noakaitė. Naujų metų sutikimo komisijos pirmininkas -- Romas Subačius.

Valdyba stengsis išlaikyti glaudesnius ryšius su Philadelphiajos neolituais ir su Filisterių Sąjunga. Korporaciniais reikalais galima kreiptis į pirm. Algirdą Budreckį (527 Jefferson Ave, Elizabeth, N.J.) arba į sekretorę Danutę Maurukaitę (84-23 116 St. Richmond Hill 18, N.Y.).

NEW YORKE NEOLITUANAI

New Yorko neolituų valdyba, posėdžiavusi pas fil. J. Mauruką, lapkričio 16 d. sudarė sekantį veikimo planą:

Gruodžio 7 d. juniory-seniory sueiga, paskaita -- Studentavimas Lietuvoje.

Gruodžio 31 d. Naujų metų sutikimas pas jr. Vidą Lanytę.

Naujoji Korp! Neo-Lithuania Chicagoje valdyba: V. Nanys, J. Valniūnas, S. Norkutė, pirm. R. Mulokas, Š. Gotceitas ir J. Andrašius. V. Juknevičiaus nuotrauka

Lietuvių Studentų Medikų ir Odontologų Draugijos įsteigimo akto pasirašymo dalyviai ir svečiai. Sėdi: S. Norkutė, P. Petrauskaitė, M. Gumbinaitė, D. Maciūnaitė, V. Žerolytė ir A. Bulikaitė. Stovi: S. Babušis, R. Petkus, S. Tauras, A. Bartkus, A. Tauras, V. Mockus, dr. V. Tauras, M. Vygantas, L. Kaufmanaitė, A. Alekna, A. Koncė, V. Alekna, R. Plenys, dr. E. Ringus ir dr. A. Maciūnas.

P. Petručio nuotrauka

Danguolė Markutė

Kelias į kairę

Dirvos konkurse premijuotasis romanas

(21)

Kalbuosi su šunim, nes jau senis vėl į laukus išbraukė, ir likau viena. Jei ne Tūcis ir katės, būčiau viena gyvas daiktas visoje plačiojoje sodyboje. Tik vištos ir aš. Arkliai ir karvės lauke. Kiaulių nebeturim. Nebelaikom ir avelių. Čia ne Lietuva: audeklų neausi, verpdamas laiko negaišinsi.

Apgrėbėju pelergonių šakas didelėse molinėse vazose, kurios iki rudens stovi lauke, prie durų. Širdy neramumas. Grauziasi ir graužiasi, lyg kirmėlė. Užtat ir darbo nenusigriebiu rimto. Tik aplink šlaistausi. Bet ką gelbės graužtis, rūpintis? Kas iš tų pelergonių šakelių ir žiedelių? Va, krūvos tebeguli skalbimo! Ogi vištiniųkų reikia aptvarkyti. Ogi, va, darže net užčioja piktžolės, net juokias iš šeiminkės. Pradingo kvaila senė, nebeateina. Augę augsim. Kad jas visi velniukai nugnaibytų! Ruduo, tai ruduo. Bet gi dar kopūstai tebespučia, tebeauga, burokėliai raudonieji. Ogi griežių nei rast nebegalėsim tarp piktžolių.

Net nusispaunu. Nei vienais metais nebuvau taip apsilėidus. Vis dėl to Marės. Raminu save: praeis. Bet neramumas vėl atšliaužia. Tą vieną vaiką teturėjom... Graži buvo mergiotė, šmaikšti prie darbų, paklusni. Nei kaip žmogui pasakyti: pradėjo pykauti, pradėjo nebeklausyti. Ir ką tu su ja! O ta Danguolė -- tai nei supuvusio kiaušinio neverta! Būk tai gydė. Ranka

prie galvos pridės, skystimėlio duos, baltą kruopelę iš rankinuko ištrauks... O paskui: vežkit pas proto ligų daktarą! Pati ir nebeįmano. Vežk dabar, išlaidas daryk, nei darbo nuolatinio ta nebeturi, laksto iš vietos į vietą, algos nebegauna... Suirimas! Metų metais buvo tvarka. Visi dirbom, ūkį ant kojų pastatėm, geriau negu Lietuvoje ir geriau už kitų čia. Dabar galėjom gyvent, galėjom atsikvėpt, su žmonėmis daugiau susieit. Yra kuo pasirodyti, dolerį išmest linksma valandą nebebijojai. O dabar ta... Širdį suspaudžia pagalvojus. Savas vaikas. Viena, vienintelė dukterė.

Begalvodama atsiduriu sandėliuku, kur sukrautas mano žlugtas. Yra ištrūkusių sagų, rankovės kaikurių pradilusios. Reikės atsinešti adatų -- siūlų krepšį. Kojinės. Seniai beadytos. Kelnės kasdienės. Lopas ant lopo. Ir vėl lopyti reikia. Netvarkysi, tai pirk tuoj naujus. Išleisk. Taip ir daro tinginės moterys. Užtat nieko neturi raganos. Dejuoja, skundžias. Burnos neapšiepia, kai joms dovanoji staltieselę, išsiuvinėtą užvalkalą, nosinę... O aš prisisiuvinėju, pridirbu, užtenka sau ir dovansom. Pilni stalčiai mano darbelių, pilnos spintos baltinių ir rankšluosčių. Kai netingi, visko atsiranda. Ir Marę išmokiau dirbti, išmokiau taupyti. "Morta, Morta!" Susiraukiu, nebe juokiuosi, prisiminusi kunigėlį. Morta, nesirūpink žemiškais dalykais. O kai ta Morta jam duoda penkinę, dar kiaušinių, dar siuvinėtą rankšluostį prideda, tai gerai.

Sužiūrėsi! Visokių yra, visokių reikia. Kitiems pašnekėti moka, o patys irgi savu kailiu, pilvu tesirūpina.

Mėtau drabužius į krūveles, skirstau, svarstau. Jau primečiau mašiną baltųjų, užpyliau vandeniu ir muilu. Jau norėjau paspausti, kad pradėtų skalbtis, ogi išgirdau kieme greitius žingsnius. Ar iš kaimynų

kas atėjo? Negirdėjau mašinos užiant, nei traukinio švilpiant. Gal senei vokiečiai, iš anos farmos, nusibodo vienai namie, tai ateina manęs prilankyti? Bet žingsniai greitai. Ne, tai ne vokiečiai.

Išeinu pasitikti. Nagi, Marė!

— Mama, aš ne traukiniu. Kaimynas, tas gi barzdočius, Meipulvide buvo, tai ir atvežė. Prie ano kelio paleido, atėjau.

— Taip anksti? Dar nei Prano nėra.

— Nesibark, mama. Tasai, šėtonas, bosas, kad prisikabino, kaip erkė. Negerai jam ir negerai. Niekaip neįtaikiau. Vis negerai. Popieriai negerai sudėti, mano rašte -- klaidos, aš negerai, kad pasižiūrėjo piktai... Tai ką gi aš padarysiu? Mama, ir tu būtum išbėgusi! Aš nebegalėjau iškęsti. Žinau, tu barsies. Barkis, kad nori, barkis!

— Aš nesibaru, nebijok, -- pasakiau švelniai, nors labai norėjosi užrikti su visais perkūnais.

— Taigi, nesibari! Jūs visi rėkiat ant manęs, visi žvairuojat. Įmanytumėt, tai suėstumėt mane, sudraskytumėt! Pranas piktai akimis sekioja, tėvas murma panosėj, mama vis baries... Visi manęs nekenčia...

— Niekas tau nieko nesako. Eik sau, neplepėjus... Geriau atsigulk, pasilsėk. Eik, Mariut, ir atsigulk. Rytoj bosą persiprašysi...

— Aš neisiu pas jį! Nepersiprašysiu! Kam? Baisus daiktas, kad jis ilgiau pasėdėjo mokykloje! Būtu-mėt mane leide, ir aš būčiau sėdėjęs. Nebūtų reikėję pinigų farmai uždirbti, būčiau gal ir kaledžių pabaigęs. Aš jo neatsiprašysiu! Kvailas jisai, jam dviejų lentelių galvoj trūksta...

(Bus daugiau)

II KULTŪROS KONGRESAS CHICAGOJE

(2)

SPAUDOS SEKCIJOJE "Nepriklausomos Lietuvos" redaktorius J. Kardelis turėjo skaityti apie mūsų išeivijos spaudos pokario nueitą kelią, bet dėl ligos neatvyko ir jo paskaitą susirinkusiems perskaitė aktorė Kleiartė, Kardelis, nušvietęs istorinę pokario išeivijos spaudos raidą nurodo, kad kova prieš nutautėjimą labai sunki, nes ir Lietuvos okupantas visomis jėgomis stengiasi mums dvasiniai sunaikinti. Jis pasidžiaugė, kad visa mūsų išeivijos spauda yra idėjinė.

Dirvos redaktorius J. Čiuberis papildė Kardelio paskaitą nurodymas, kad mūsų spaudą ne visi nori priskirti kultūrinės kovos sektoriui. Skatino uoliau su lietuvių spauda supažindinti mokyklinio amžiaus jaunimą mokyklose ir pratinti prie spaudos skaitymo.

Draugo redaktorius L. Šimutis skaitė apie mūsų periodinės spaudos ir laikraštininkų ateities uždavinius. Svarbiausia ir toliau lietuvių periodinei spaudai stengtis išlaikyti išeivijoje tautines ir kultūrinės savybes bei vertybes.

Inž. J. Miklovas turėjęs skaityti apie Lietuvos gyventojų pagėdavimus išeivijos spaudai i kongresą neatvyko, nes gavo darbą savo specialybėje Texas valstijoje. Jo trumputę paskaitą per-

skaitė susirinkusiems Šimaitienė. Miklovas pabrėžia, kad su tėvynės okupantu negali būti jokio kultūrinio bendradarbiavimo.

Laisvosios Lietuvos redaktorius A. Kaulėnas papildydamas L. Šimučio paskaitą, nusiskundė, kad mes nepakankamai reaguojame į mūsų pasiuntinybių uždarymus, ypatingai prie Vatikano. Kvietė būti kovingais ir ne nuolaidžiais lietuviybės reikale.

Chicago American redaktorius Stasys Pieža kalbėjo apie Lietuvos reikalų ir mūsų kultūrinių temų kėlimą pasaulio spaudoje. Jo mintys skiriasi nuo visų ligi šiol kalbėjusių, nes anie visi naujieji ateiviai, prelato M. Krupavičiaus žodžiais "dypukai", turi skirtingą iš Europos atsivežtą pažiūrą į kultūrą, spaudą, nutautėjimą. Piežos manymu, mes išpopuliarinam savo krašto vardą sensacijomis. Štai, kad ir Paulekiūtės, vedybomis bei skyrybomis su milijonierium Rockefelleriu. Kitos tautinės mažumos nesigali darbo savo vardą amerikiečių spaudoje išgarsinti, taip turėtumėm daryti ir mes. Skelbimams išmetami milijonų milijonai. Būtų gera, kad galėtumėm duoti pasaulinio masto meno genijų, tada mūsų vardas irgi būtų amerikiečių tarpe populiariesnis.

St. Piežai atsakė naujųjų ateivių sūnus Vytautas Zalatorius, įgijęs magistro laipsnį žurnalistikoje Chicagos universitete.

Jis, atrodo, dar tebėra ištikimas europėjinei pažiūrai į žurnalizmą. Kam mums muštis dėlto, kad amerikiečiai žinotų daugiau apie mus. Žiūrėkime, kad mūsų pačių spauda nenusmuktų ligi amerikiečių spaudos lygio.

Dar pasisakė trumpai prezidiume būvę jaunieji. Po to vyko gyvos diskusijos, kuriose dalyvavo visa eilė mums gerai žinomų kultūros darbuotojų.

Po diskusijų Kvikiys pateikė rezoliucijų projektą. Vengti asmeniškių užgauliojimų, daugiau objektyvumo, paremti bibliografą Ružancovą, laikyti spaudą lietuviškoje dvasioje.

Šeštadienį, lapkričio 24 d. Jaunimo centre nuo pat ryto vyko darbas sekcijose.

Lituanistinio švietimo sekcijoje vadovaujamoje J. Tamulio, J. Ignatonis kalbėjo apie lituanistinio švietimo uždavinius ir jų vykdymą. A. Rinkūnas apie lituanistinį švietimą Kanadoje ir D. Petrutytė apie priešmokyklinį auklėjimą.

Fizinio lavinimo sekcijoje vyko simpoziumas apie sportą tautinės kultūros rėmuose.

Istorijos sekcija tęsė savo diskusijas iš prėjusios dienos.

Lietuviybės parapijoje išlaikymo sekcija, vadovaujama prof. B. Vitkaus, po J. Gyljo paskaitos: Kaip žiūrėti į lietuviybės išlaikymo parapiją jos narys pasaulietis? Po kun. Pr. Garšvos išsamios paskaitos: Tautinė parapija išeivijoje, užvirė labai gyvos diskusijos, užsitęsios ilgas valandas.

Po pietų pertraukos Lituanistinių mokslų sekcija, vad. prof. Pr. Skardžiaus, išklauė jo paskaitos apie Dievą ir Perkūną, dr. J. Balio paskaitos apie dainų tyrinėjimo klausimus ir St. Barzduko apie mūsų kasdieninės kalbos aktualijas. Čia paskaitos ir sekusios diskusijos užsitęsė ligi vėlaus vakaro. Nutarta pasirinkti išleisti dr. J. Balio "Lietuviškų Dainų Amerikoje" II-ąją dalį, parinkti žmones galinčius sutvarkyti a.a. J. Būgos tautosakos rinkinių užrašus, taip pat kas sugebėtų J. Būgos užrekorduotas dainų melodijas surašyti ant popieriaus, remti Antaną Mažiulį, paruošti spaudai jo veikalą: "Lietuviškoji Krikščionybė. Senoji lietuvių tikėjimo įtaka liaudies krikščionybei". Sudaryti komisiją kalbos rašybai suvienodinti. Taip pat užgirta Lituanistinio instituto veikla ir visi raginami jį remti.

Architektūros sekcija tęsė savo dieną anksčiau pradėtas diskusijas.

Taip pat buvo sudaryta ir muzikos sekcija, kurioje J. Kreivėnas skaitė temą: Lietuvių muzikos dešimtmetis ir kas toliau?

Sekmadienį, lapkričio 25 d. po pamaldų šv. Kryžiaus bažnyčioje, kur šv. Mišias atnašavo kun. J. Borevičius ir giedojo solistė D. Stankaitytė, rašytojas J. Jankus ir R. Šarauskaitė kongreso vardu padėjo vainiką prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę ir LB centro valdybos p-kas Jonas Jasaitis pasakė atitinkamą kalbą.

10 valandą Jaunimo Centro didžiojoje salėje įvyko kongreso uždarymasis posėdis. Čia gyvos diskusijos iškilio dėl gausių rezoliucijų. Įteiktos premijos už dailės, architektūros premijuotus darbus.

V.A. Račkauskas

AKIMIRKOS

Novelės varžytynės

DIRVAI jau prieš porą mėnesių paskelbus novelės konkursą, dar nesigirdėti atgarsių. Na, kokie čia gali būti atgarsiai? Atgarsius iš rašytojų pusės, be abejo, išgirsime 1963 m. balandžio pradžioje. Aš turėjau galvoje daugiau kitokių atgarsius - visuomeniškus. Bet vėl: kogi čia galima norėti iš visuomenės?

O vis dėlto būtų galima laukti, kai šiandien visuomenė tokia opi ir iškilmingai vaidina susidomėjimą kultūra. Tačiau novelė jai, matyt, atrodo menkas dalykas.

Man -- ne. Man novelė, nors tai apimtimi ir nedidelis literatūrinis kūrinys, visuomet atrodė didelis, svarbus ir įdomus dalykas. Todėl kai DIRVA paskelbė novelės konkursą su viltimi padaryti jį pastovų ar bent ilgametį, tuojau norėjau šį skaistų pasiryžimą šiltais žodžiais pasveikinti, išgirti, pasidžiaugti. Bet, pagalvojau, palauksiu: tegu pirmieji viešai pasidžiaugia rašytojai, tegu įvertina nusipelnę kultūrininkai, tegu pasisako visuomenė -- tos kūrybos skaitytoja. Nieko, vis nieko. Tai reikėtų, kad niekam nei svarbu, nei įdomu? Visuomenė tuo tylėjimu lyg sakytų: rašysit ar nerašysit, ir ką rašysit ir kaip rašysit, mums vistiek pat...

Aš ir manau, kad jums vistiek pat. Bet nebe galėjau iškęsti, nes mano nervai novelei neramūs, ir nepasveikinti užsimojimo, kuriuo parodoma rūpestis novelei ir to žanro kultūros pakėlimas, man būtų nesąžininga.

Novelė yra trumpas apimties dailiosios prozos kūrinys. Šis pavadinimas, greičiausiai paimtas iš prancūzų, mūsų literatūroje nusistovėjo. Tačiau, ypač anglosaksų pasaulyje gyvenant, jis kelia painiavą, nes čia novelė reiškia tai, ką mes suprastume romaną, o mūsų novelė čia dažniausiai vadinama short story.

Tiesa, seniau Lietuvoje ir mes novelės terminą įvairiaip lietuvišdavom, pavartodami žodžius, kaip apyskaitė, apsakimėlis, vaizdelis ir kt. Sovietinė lietuvių literatūra po karo įsivedė kiek naują ir visai griežtą novelės pakaitalą -- apsakymą. Žodis ne ypatingai sklandus, daugiaprasmiš, tačiau prileisčiau, kad jis gali prigyti. Tai nėra joks blogas užsimojimas, ir galbūt mes šį sovietinės Lietuvos literatūrinių kritikų įvestą terminą taip pat ilgai nei pasisavinsime.

Novelė, arba apsakymas, literatūriniam pasaulyje laikoma specialiu žanru, ir daugelio kritikų nuomone gerai parašyti gerą novelę rašytojui yra vienas iš sunkiausių uždavinių.

Kodėl, nustebite: argi ne sunkiau parašyti didelį romaną, negu trumpą noveliukę? Be abejo, romaną parašyti turėtų būti sunkiau jau vien dėl to, kad jis didelis, ilgas, reikalaujantis žymiai daugiau energijos, laiko, išgilinimo į platesnę temą, daugiau studijų ir prisirengimo, daugiau darbo, popierio ir rašalo ar mašinėlės kaspinių.

O tačiau ne vienas rašytojas ir dažnas kritikas pasakys, kad "sunkiau" parašyti gerą novelę. Dėl to, kad romanuose esą galima tęsti, apie viską kalbėti ir plepėti, raizgyti, dėti vaizdą ar charakterį prie sekančio vaizdo ir charakterio, -- o novelėje viskas turi būti trumpa, kondensuota, ryški, būdinga ir įdomu. Tat sunkiau ir rečiau kam tepasiseka tobulai įgyvendinti.

Klasikinės novelės taisyklių teorija yra aiški, nusistovėjusi ir kiekvienas savo vardo vertas rašytojas ją žino, o pradedantieji tai lengvai gali pastudijuoti iš specialių knygų ar iš rašytojų profesinių žurnalų, kur tais klausimais labai dažnai rašoma. Tiesa, amerikiečių short story šiuo metu savo praktikoje yra labai pakrikusi, laisva ir bent New Yorker magazino maniere išvirstusi kažkokiu gana rafinuotu produktu, bet bent man ne tokiu skaniu ir įdomiu, kokios yra klasikinės novelės meistrai, pvz. Bocaccio, Mau-

passant, S. Maugham, O'Henry ar (rusišką dvasią mėgstantiems) Čechovo novelės.

Beveik neklystamai galima teigti, kad kiekvienas mūsų eilinis ar ir praprusęs novelių skaitytojas labiau mėgs, daugiau bus sudomintas ir patenkintas gerai parašytomis klasikinės formos, negu "moderniškomis" novelėmis. Taireiškia, kad literatūrinių taisyklių negalima laukti ar būtų draudžiama sugalvoti naujas ir dar geresnes taisykles, tačiau norint laimėti įėjau jau ne teisėjų komisijos, o plačiosios skaitytojų masės dėmesį, novelės konkurso dalyviams būtų ne pro šalį apie tai pagalvoti. Juk atrinktosios novelės bus pirmiausia spausdinamos laikraštyje, taigi, skiriamos plačiam skaitytojui, o ne tiek naujų literatūrinių madų ar specialių eksperimentų mėgėjams.

Įėjau romaną muzikoje galėtume prilyginti simfonijai, tai novelė būtų tik kelių taktų išbaigta melodijėlė. Kažkada skaičiau, kad novelė esanti dar trumpesnis reikalas -- tai akordas. Vadinasi, vienu metu išmuštos kelios atitinkamo derinio gaidos. Ne garsiniame, bet žodiniame mene tai būtų: vaizdas, charakteriai, drama ir išsprendimas, -- ir būtinai įdomus, intriguojantis, dažniausia nelauktas, bet logiškas siužeto išsprendimas. Tokie "akordai" yra kai kurios trumposios Maupassant novelės. Pagal mano skonį, dar niekieno nepralenkti literatūriniai perlai...

DIRVOS konkursas novelėi nustatė labai liberalius rėmus -- nuo 16 ligi 50 ar išimtinais atvejais net daugiau mašinarščio puslapių.

Gera novelė gali būti ir perpus trumpesnė, negu čia nustatytasis puslapių minimumas, tačiau suprasime laikraštį, kad už paskirtą premijos kainą jis nori šio to ilgelesnio. O 50 ar net daugiau puslapių jau yra beveik apysakos, taigi ilgoko apsakymo rėmai, kur autorius gali išsitiesti ir savo siužetui ir net "problemomis".

Lieka tikėtis, kad konkursas bus vaisingas ir, kasmet pasikartojantis, žymiai prisidės prie šio spaudai patogaus literatūrinio žanro išugdyimo, kur lietuvių rašytojai jau yra daug praeityje bandę ir neblogų vaisių pasiekę, bet didžiųjų pasaulinių novelistų meistriškumo vis dar neįgiję. Jei netikėt, paklauskite Stepą Zobarską, ką jis patyrė ir įsitikino, kai ruošė lietuvių novelistų rinkinį angliškai.

Pagaliau, laisvieji lietuvių rašytojai pasaulyje, tikiuos, nepamirš ir to konkurso mecenato Simo Kašelio, kurio įsipareigojimas kasmet skirti 250 dolerių premiją geriausiam konkurso novelistui yra didžiai pažymėtinas ir nuostabus. Tokia premijos suma už gerą novelę nėra didelė, bet mūsų sąlygomis beveik užtenkama.

Ir tik viena mane liūdina, ir apie tai esu kartą jau minėjęs laiške Dirvos redaktoriui. Kadangi tenka laukti, kad novelės varžytynės greičiausia dalyvaus bent dvigubai daugiau autorių, negu romanų ar dramų konkursuose, tai tik vienos vienintelės premijos tebuvimas yra per daug dramatiškas ir žiaurokas. Šalia pirmosios, būtinai reiktų ir antrosios -- bent 100 dolerių premijos. Tai būtų teisinga, naudinga ir konkurso dalyviams ne tiek sopulinga.

Sidūliau kaip nors paieškoti papildomo mecenato. Ir pats savo mieste jau vienam kitam pinigingesniam tautiečiui apie tai buvau privačiai užsiminęs. Bet dar niekas nesutiko pasinaudoti šitokia "privilegija".

Kur tau! Lengviau iš žąsino gurklio sveiką avižą ištraukti, negu dolerį iš pinigingo tautiečio. O kai apie šimtą užsimeni, tai tik pabalusiom akim į tave pažiūri, ir aišku, kad brolau, skubiai keisk temą, jei norime ir toliau likti geri pažįstami...

Lietuviškos muzikos simfoninis koncertas

Š.m. lapkričio mėn. 25 d. Marrijos aukšt. mokyklos salėje, Chicagoje, įvyko lietuvių kompozitorių kūrinių simfoninis koncertas, kuris apvainikavo Kultūros Kongreso užbaigimo programą.

Simfoninio koncerto programa buvo paskelbta labai vėlai. Kas vyko muzikos sekcijoje, niekas iš muzikų, išskiriant tos sekcijos narius, nieko nežinojo ir spaudoje apie koncerto programos sumanymus nei vienu žodžiu nebuvo prasitarta, tad muzikai prie geriausių norų negalėjo pareikšti savo nuomonės, ypač nieko nežinojo toliau nuo Chicagos gyvenantieji muzikai.

Niekas nemano po laiko svaščiotis griaustiniais ir žaibaisant rengėjų galvų, tačiau kelios kritiškos pastabos jau dabar, praėjus kongresui, nesukels iš rengėjų pusės tokio nepagrįsto nepasitenkinimo, kaip prieš kongresą. Tenka pripažinti, kad daug gerų sumanymų buvo įvykdyta ir simfoninio koncerto atžvilgiu.

Muzikos sekcijai vadovauti buvo pakviestas komp. V. Jakubėnas. Programoje sekcijos pirminkas turėjo palikti daugiau vietos kitiems mūsų jaunesniems kompozitoriams, kurie šiame koncerte buvo visiškai ignoruojami. Jančys, Markaitis, Budriūnas,

Kerbelis, Glovackis turi parašę simfoniniam orkestrui kompozicijų. Iš vyresniųjų Bacevičius, Strolia, Čiurlionis mielai būtų mūsų visuomenės sutikti. Pirmoje koncerto daly girdėjome V. Jakubėno "Intermezzo rustico" styginiam orkestrui

ir dvi jo dainas. "Intermezzo" praskambėjo gana blankiai. Daug maloniau buvo klausytis dviejų dainų, kurias atliko J. Vaznelis su simfoniniu orkestru. "Kas per visą kelionę lydės" ir "Kai jauns, nevedęs buvau" dainininkas at-(Nukelta į 6 psl.)

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS

PREMIJA — 250 DOL.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinarščio puslapių spaudai, praleidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinarščio puslapių, tačiau toleruojamos išimtys, atsižvelgiant į novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1963 metų kovo mėnesio 31 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI. Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomajai mašinėlė ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1963 m. Dirvos pavasario šventėje. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Nei autorius, nei kas kitas po sutikimo šio kūrinio negali spausdinti periodikoje, atskirai ar rinkinyje, o taip pat skaityti parengimuose, per radiją ar įkalbėti į plokštelę, iš anksto negavęs konkurso skelbėjo leidimo. Tačiau autorius nenustoja teisių premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siužetą rašyti dramą, poemą ar romaną. Tas pats autorius konkursui gali atsiųsti ne daugiau, kaip dvi noveles.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI gažinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti ir ką rekomenduoti spausdinti. Jos sudėtis ir vieta bus paskelbta Dirvoje vėliau.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS

MOKAME

4 1/2%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaukas, Pres.

LIETUVIŠKOS MUZIKOS...

(Atkelta iš 5 psl.)

liko muzikaliai, sultingu bosu. Šios kompozicijos yra vertingu įnašu į lietuviškos muzikos vokalinių repertuarą.

M. Karlovičiaus "Lietuviška rapsodija", parašyta pilnam simfoninio orkestro sąstatui, labai nuotaikingas kūrinys. Šioje kompozicijoje panaudota keletas lietuviškų liaudies melodijų, nors visoje kompozicijoje jaučiama didelė slavų muzikos įtaka. Po koncerto teko girdėti, kad ši kompozicija daug kam patiko.

Antroji koncerto dalis buvo turtingesnė. Dirigentas J. Kačinskas dirigavo savo kompoziciją: dvi ištraukas iš Vilniaus suitos: "Senoji Vilniaus pilis" ir "Neris ir Vilnelė". Šios kompozicijos pasižymi lietuviška nuo-

taika, parašytos panaudojant modernines kompozicines priemones. Klausantis pirmą kartą ir nemačius partitūros, sunku atskirti visas panaudotas moduliacijas. Garsinės spalvos ir nuotai-ka kaitaliojasi, lyg paveikslai ekrane. Labai gera kompozicija. Klausytojai, nepratę prie moderninės muzikos, su dideliu dėmesiu iš klausė visą veiklą ir kompozitoriui-dirigentui sukėlė ovacijas.

J. Gaidelio du lietuviškus šokius irgi reikia priskirti prie labai vykusių lietuviškos muzikos kūrinių. Pirmasis šokis neturi įprasto šokio ritmo, jo melodinė linija gal šiek tiek išsėta ir blanki, tačiau antrasis šokis pasižymi ekspresija, gyvesniu ritmu ir originalumu ir klausytojams labiau patiko. Originale šios kompozicijos parašytos for-

tepiui ir smuikui, tik vėliau pats kompozitorius parašė partijas simfoniniam orkestrui.

Ištraukoje iš S. Šimkaus operos "Pagirėnai" dalyvavo lietuvių operos mišrus choras. Nors ši kompozicija įdomi, bet dėl savo trumpo turinio šiam koncertui netiko. Reikėjo parinkti iš lietuvių chorinės literatūros ką nors būdingesnio, duoti labiau pasi-reikšti chorui ir solistams. Choro dainavimą nustelbė orkestras, kuris scenoje buvo pirmame plane, o choras pastatytas gilumoje už orkestro. Kam šią klaidą priskirti sunku pasakyti. Pats dirigentas ir muzikos sekcijos vadovas turėjo į tai atkreipti dėmesį. Girdėjome orkestro akomponimentą, o ne svarbesnę choro partiją.

Dirigentas J. Kačinskas savo uždavinį atliko labai gerai. Nors

su orkestru turėjo koncerto dieną tik vieną repetitiją, bet iš orkestro išreikalavo maksimumą. Orkestro sąstatai nebuvo pirmieji. Koncerto išlaidos, kaip teko patirti, siekė apie 4000 dolerių. Koncertas lietuvių visuomenėje paliko gražų įspūdį.

(m)

PAREMKIT KALĖDŲ GERĄJĮ DARBELĮ

Jau keli metai, kai skautai vykdo Kalėdų gerąjį darbėlį ir surinkę bei suaukoję pinigų siunčia broliams skautams Vokietijoje paremti.

Ir šiais metais Lietuvių Skautų Brolijos Vyriausias skautininkas Eug. Vilkas paskelbė Kalėdų gerąjį darbėlį, ragindamas skautus taupyti centus ir pasiųsti juos

savo broliams, kurie yra reikalingi paramos.

Į šį gerąjį darbėlį įsijungia visi skautai. Jie taupo centus, dešimtukus. Tai jų gerasis darbelis.

Vyresnieji skautai savo gerąjį darbėlį atlieka žaliukais dole-riais. Prie jų jungsis ir skautų rėmėjai, tėvai, visa visuomenė. Gruodžio mėnuo tebūnie visų mūsų gerojo darbo mėnuo.

Vokietijoje gyveną skautai gražiai mus lietuvius atstovauja Europoje. Mūsų remiami jie gali dalyvauti įvairiose tarptautinėse stovyklose, jie galės gerai pasirūngti lietuvių atstovauti ir tarp tautinėje stovykloje, kuri įvyks kitais metais Graikijoje ir į kurią suvažiuos skautai iš viso pasaulio.

Kiekvienas savo name, kambaryje, padėkime nedidelę dėžutę ir

ant jos šono užrašykime "Kalėdų gerasis darbelis". Meskime į ją kasdien atliekamus centus. Kai Kūčių vakare susėsime aplink eglutę -- paberkime juos ir suskaitykime.

Visus surinktus pinigus prausime siųsti šiuo adresu:

Mr. T. Gailius, Lampertheim/Hessen, Huettendorf, Schloss Rennhof, Litauisches Gymnasium W. Germany.

Skautas skautui brolis! Lietuvis lietuviui brolis! Atliktas Kalėdų gerasis darbelis tesuteikia mums tikrojo džiaugsmo, pramingo džiaugsmo!

Vytautas Kasniūnas

**NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ**

Fisher Foods

dependable

ATEIKITE Į NAUJĄJĄ FISHER FOODS KRAUTUVĘ IR SUSI- PAŽINKIT ŠIA SA- VAITE... ATSINEŠKITE IR TURIMUS KUPONUS!!

Lengvai pasiekiamo...

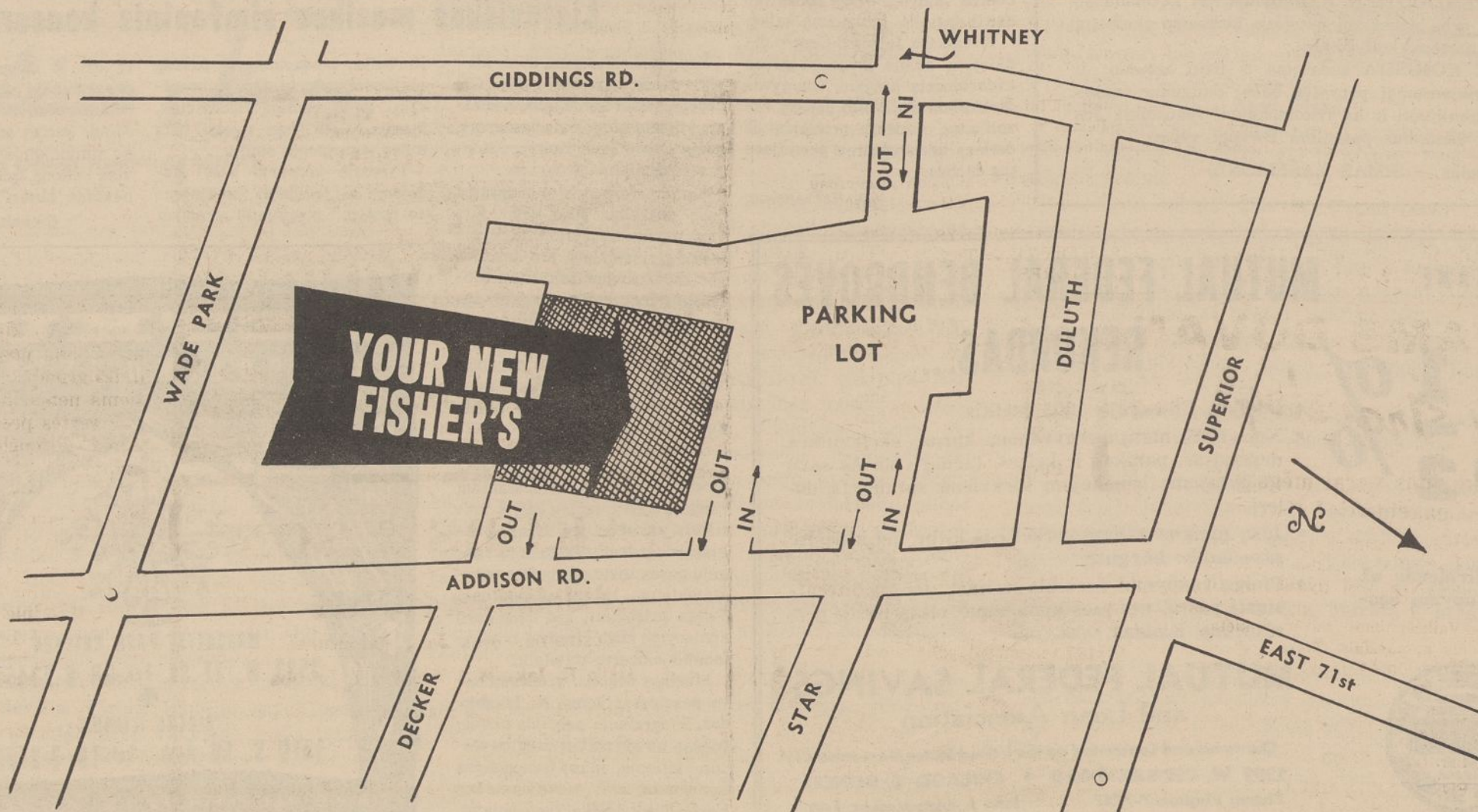
Daug vietos automobiliams!

JOSEPH DULIK
maisto skyriaus vedėjas

RAY MARKOWITZ
mėsos skyriaus vedėjas

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

Mokyklinis jaunimas radijo programoje

Pirmoji Vysk. Valančiaus ir šv. Kazimiero lituanistinių mokyklų jaunimo paruošta radijo programa bus atliekama ši penktadienį, gruodžio 7 d., 8 val. vak. per

Tėvynės Garsų radiją (FM 106.5). Tiek jaunesniesiems, tiek ir tėveliams bus tikrai įdomu paklausyti. Tokios jaunimo radijo valandėlės vyks kartą į mėnesį. Programai vadovauja jaunimo programų vadovas J. Žilionis.

• Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos tradicinė Kalėdų eglutė tos mokyklos mokiniams rengiama sausio 6 d. Naujosios parapijos salėje.

• Lituanistinė Vysk. M. Valančiaus mokykla sekmdienį, gruodžio 9 d. nuo 11 val. 30 min. iki 4 val. p. p. Clevelando visuomenę pigiai vaišins skaniais lietuviškais pietumis, į kuriuos prašome gausiai atsilankyti. (140, 141)

Dirvos 139 nr., po J. Garlos nuo trauką, gautą garbės lentelę, už lojalumo parade gražių budžių dalyvavimą, laiko ne Klorytė ir Matulionytė, bet T. Idzelytė ir D. Tamulionytė.

MIESTO KRAUTUVĖ ATDARA KASDIEN NUO PIRMADIENIO IKI
PENKTADIENIO 9:30 VAL. RYTO IKI 9:30 VAL. VAKARO.
SKYRIAI — VISAS 6 DIENAS — NUO 9:30 VAL. RYTO IKI 9:30 VAL. VAK.

the **MAY** cos (4) **BASEMENT** stores

DOWNTOWN — HEIGHTS — PARMATOWN — SOUTHGATE
Eagle Stamps Are Your Special Holiday Savings!

Mergaitėms šilti ir
įdomūs

Žieminiai paltai

Kainavę
16.99 ir 17.99

12.88

Dideli kiekiai puikių, šiltų žiemių paltų su šiltai pamušalais. Papuoštomis kišenėmis, apykaklėmis. Pasirinkite iš vilnonių činčilų, meltonų vilnonių ir vienodų bei margų audinių. Mergaitėms dydžiai 7 iki 14.

Gaila: nepriimami užsakymai telefonu ar paštu.

BASEMENT GIRLS' COAT DEPARTMENT...
THE MAY COMPANY, ALL 4 STORES

Garsiųjų gamyklų
berniukams

Žieminiai paltai

Dydžiai
6 iki 18

8.88

Garsieji paltai ir Norpole Parka. Nepralaidžią lietaus ir vėjo. Įvairių stilių vilnoniai ir medvilnės žieminiai paltai. Dydžiai 6 iki 18.

Priimami užsakymai paštu ir telefonu...
Skambinkite CHerry 1-3070

BASEMENT BOYS' CLOTHING
DEPARTMENT... THE MAY COMPANY,
ALL 4 STORES, INCLUDING SOUTHGATE

VYRAMS DOVANA -- ŠLIURĖS

by *Travelog*

Stiliai, kuriuos vyrai mėgsta ir
pageidauja!

Stilius A — Puikūs stiliaus operos šliurės, švelnaus crepo padai ir užkulniai. Rudos, vyninės ir juodos spalvos. Dydžiai 6½ iki 11 ir 12.

Stilius B — Vaikščiojimui šliurės su kietais padais, juodais apmušalais. Tikras patogumas jūsų pavargusioms kojoms! Dydžiai 6½ iki 11 ir 12.

Užsakymai priimami paštu ir telefonu, kol turėsime atitinkamų dydžių. Skambinkite
SHerry 1-3070

BASEMENT MEN'S SHOE DEPARTMENT...
THE MAY COMPANY, ALL 4 STORES,
INCLUDING SOUTHGATE

3.49
Pora

Maironio minėjimo Clevelande programos išpildytojai. Stovi iš kairės: G. Karsokienė, muz. A. Mikulskis, solistė J. Krištolaitytė-Daugėlienė, A. Augustinavičienė. Antroji eilė: solistė A. Stempužienė, V. Malcanas, D. Mackevičiūtė, V. Žilionytė ir Vl. Plečkaitis. V. Plodžinsko nuotrauka

CLEVELANDO VISUOMENĖ NEAPVYLĖ MAIRONIO

Daugelis Clevelando organizacijų šiais Maironio metais įvairiomis progomis minėjo mūsų tautos dainių. Bet gruodžio 2 d. Maironiui minėti komiteto surengtos iškilmės ir koncertas apvainikavo Clevelando visuomenės nuotakas pagirtinu pasisekimu.

Iškilmes pripildytoje Naujosios Parapijos salėje pradėjo St. Barzdukas, Maironiui minėti komiteto pirmininkas. Savo trumpame žodyje jis metė kelis žvilgsnius į Maironio asmenį, kartu nušviečiant jo gyvenamąjį laikotarpį.

Aldona Augustinavičienė, kaip paprastai, patraukė visų dėmesį, nušviesdama Maironį, kaip klasiką ir romantiką. Ji puikiai atskleidė Maironio kūrybos, kaip klasicizmo ir romantizmo pynės, žavumą ir patrauklumą bei jo prasmę. Kai klasicizmas atsirėmė vien į išrinktųjų žmonių protus, romantizmas šildė jausmus. Maironio kūryboje reiškėsi klasikinė ir idealistinė ideologija. Be romantikos, be jausminio grožio vargu ar lietuvių tauta būtų taip pamilusi Maironį ir jo kūrybą. Patriotiniai didingos praeities vaizdai, kova su apsnūdimu, romantizmo šiluma, kovos dvasia, nepaprastas Lietuvos grožio iškėlimas privertė lietuvių tautą ne tik apie Maironį kalbėti, bet jo žodžiais dainuoti.

Maironis ne kenčiančios, bet kovojančios tautos dainius. Tauta sutapo su juo ir kovojo. Kovojo ir išvydo laisvę. Jis ir vėl mums reikalingas. Jis suteikė tautai nemirštamą galią.

Ta Maironio žodinė ir dainos jėga buvo perduota kruopščiai paruoštoje minėtinėje programoje. Solistė Juzė Krištolaitytė-Daugėlienė nuotaikingai ir giliu įsijautimu padainavo 2 A. Kačanaus-

ko kompozicijas, Maldą ir Ten kur Nemunas banguoja.

Jaunosios Vaidilos Teatro atžalos: Dalia Mackevičiūtė, V. Žilionytė ir V. Malcanas deklamacijomis įrodė Maironio žodžių romantišumą jausmingumą ir grožį.

Solistė Aldona Stempužienė, kad ir tik viena daina (Užmigo žemė -- Sasnausko komp.), bet nukėlė klausytojus į tuos laikus, kada viltimis gyventa, jog

"Neužmigdyt naktis žvaigždės,
Nenuramins širdis troškimų
Dvasia ko ieško, kas atspės,
Kad skęsta ji tarp atminimų!"

Čiurlionio Ansamblis, vadovaujamas muz. A. Mikulskio, atgaivino klausytojų širdyse taip retai begirdimas, bet mielas Maironio dainas. Kai kurios jų ir liks nemirtingomis ir nenuels nežinon, nes tai papildomieji mūsų himnai, tai mūsų neišskiriamoji malda Lietuvai. Dainos, kaip "Lietuva brangi", "Jau slava sukilo", "Vasaros naktys" liks brangios ir neišdildomos, kol plaks lietuvių širdys, kol gyva bus Maironio dvasia.

Be tų dainų, dar nuotaikingai suskambėjo "Dainų dainelės", "Pavasaris" ir "Burtai". Visos komponuotos Naujajai, iškyrus "Jau slava sukilo" -- Sasnausko. Porą dainų ansamblis turėjo pakartoti, publikai šiltai prašant. Ypatingai nuotaikingai buvo atlikta "Pavasaris" su soliste Irena Grigaliūnaite.

Vietoj recenzijos, galima pasakyti, kad ansamblis, iki detalių pasekdamas savo vadovo A. Mikulskio mostą, perdavė ne tik Maironio dainos grožį, bet įsiliėjo į jo širdį ir jausmais. Tai tikrai žavėtinas įna-

šas, leides išsinešti iš minėjimo gražiausias nuotakas ir išspūdžius, kurių visi dalyviai ir visuomenė ilgai neužmirš. Tai retai pasitaikęs daugelio įvairių minėjimų pavyzdys tiek programos, tiek organizacijos prasme.

Pabaigoje I apyl, p-kas F. Eidimtas išvardino organizacijas, prisidėjusias prie šių metų Maironio paminėjimo ir pristatė komiteto narius. Trumpeje padėkoje F. Eidimtas kvietė visus pasisąžadėti būti tokiais lietuviais, kokiais mus nori matyti Maironis.

• LB Clevelando I-os apylinkės informacinis susirinkimas kviečiamas gruodžio -16 d., 11:30 val. Lietuvių svetainėje (6835 Superior Ave.). Darbotvarkėje: Lithuanian Village akcijų pirkimo klausimas, Lietuvos Fondų piniginių vajeaus pravedimo reikalas, valdybos pranešimas dėl ateities darbų.

Prašome atvykti laiku, susirinkimas ilgai neužtruks.

• Balys Gaidžiūnas, buv. Dirvos vyr. redaktorius, praeitą penktadienį, lapkričio 3 d., Clevelande atidarė importuotų ir vietinės gamybos maisto ir delicatesų krautuvę. Krautuvė randasi naujame pastate, moderniai įrengta, savo prekių įvairumu galės patenkinti ir patraukti Naujosios parapijos rajone gyvenančius.

Krautuvė randasi naujame ir augančiame Clevelando prekybos centre, 794 East 185 gatvėje ir pavadinta Patria vardu.

Atidarymo dienomis naujoji lietuvių prekybos įmonė susilaukė gražaus lankytojų dėmesio ir reikia tikėtis, veiks ir toliau dideliu pasisekimu.

• Juozas Kamaitis, batų pardavėjas savininkas (7013 Superior Ave.), višiemis savo klientams primena, kad nuo gruodžio 10 d. iki gruodžio 25 d. perkantiems nemažiau kaip už 10 dol. vertės prekių, bus duodama dovanėlė — Kalėdų eglutė.

Naujosios parapijos rajone Neff Rd., 6 erdvūs kambariai, labai gerame stovyje namas. Kaina \$19,900.

Multiple Realty
IV 1-9300

Jonas Brazauskas parduoda 2 šeimų namą — 16105 Trafalgar. Įmokėti \$500.00. Paskolą galima mokėti saviškai. Namas laisvas apsigyvenimui.

Skambinti IV 1-6265.
(138-141)

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

**SUPERIOR
SAVINGS**

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

DIRVA

Nr. 140

1962 m. gruodžio 5 d.

KAS IR KUR?

• **Antano Smetonos**, gar-
sėjančio jauno pianisto, re-
čitalis įvyks gruodžio 8 d.,
7:30 val. Jaunimo Centro
salėje, Chicagoje. Progra-
moje Scarlatti, Hayden,
Chopin, Bartok, Liszt ir lie-
tuvų kompozitorių kūri-
niai. Lietuvių visuomenė
kviečiama atsilankyti. Kon-
certą rengia LSS Chicago's
skyrius ir visos liet. studen-
tų organizacijos.

• **Prof. dr. Romas Vis-
kanta** lapkričio 26 d. skaitė
paskaitą The American So-
ciety of Mechanical Engin-
eers metiniame suvažiavi-

me, Statlerio viešbutyje,
New Yorke. Paskaitos tema
lietė karščio perdavimą ir
spinduliavimą. Dr. Viskan-
ta profesoriauja bei dirba
mokslinį tyrimo darbą Pur-
due Universitete, Lafayette,
Ind. Studijų metais jis buvo
studentų skautų Korp! Vy-
tis pirmininku, o dabar pri-
klauso Filisterių Skautų Są-
jungai. Būdamas New Yor-
ke dr. Viskanta svečiavosi
pas savo bičiulius D. ir R.
Kezius.

• **L. S. T. Korp: Neo-Li-
thuania ir L. T. Akad. Sam-
būris Chicagoje**, Mid-West
viešbučio patalpose rengia
savo tradicinį Naujų Metų
sutikimą. Grieš Korp. Neo-
Lithuania orkestras ir sve-
čiai bus vaišinami savų šei-
mininkių pagamintais ska-
niais valgiais. Kolegos neo-
lithuanai ir sambūrio nariai
su savo bičiuliais kviečiami
drauge sutikti korporantiš-
koje nuotaikoje šiuos Nau-
jus Metus.

• **Inž. M. Meiliūnui**, To-
ronte, Lockwood ligoninėje
300 Bloor St. E., lapkričio
28 d. padaryta nosies ope-
racija. Draugai ir vienmin-
čiai linki koveikliausiai pa-
sveikti.

Brangiai motinai ir uošvei

PRANCIŠKAI ZOSTAUTIENEI

mirus, STELAI ir VYTAUTUI ABRAIČIAMS,
JONUI ZOSTAUTUI ir artimiesiems reiškiamė gi-
lią užuojautą

ALT S-gos Chicago Skyriaus
Valdyba ir nariai

PRANCIŠKAI ZOSTAUTIENEI

mirus, Jos dukteriai STELAI ir žentui VYTAU-
TUI ABRAIČIAMS nuoširdžiausią užuojautą reišk-
kia

Amerikos Lietuvių Tautinės
Sąjungos Pirmojo Skyriaus
New Yorke Nariai ir Valdyba

Brangiai motinai ir uošvei

PRANCIŠKAI ZOSTAUTIENEI

mirus, STELAI ir VYTAUTUI ABRAIČIAMS,
JONUI ZOSTAUTUI ir artimiesiems širdingą
užuojautą reiškia

Jonas Našliūnas

Brangiai motinai ir uošvei

PRANCIŠKAI ZOSTAUTIENEI

mirus, STELAI ir VYTAUTUI ABRAIČIAMS ir
artimiesiems gilią ir nuoširdžią užuojautą reišk-
kiamė

Irena ir Vaclovas Mažeikai,
Valerija ir Mečys Šimkai

Brangiai motinai ir uošvei

PRANCIŠKAI ZOSTAUTIENEI

mirus, STELAI, JONUI ir jų šeimoms tikrą užuo-
jautą reiškia

Alg. Pocius

Pereitą savaitgalį, gruodžio 1-2 d., Clevelande įvyko Š. Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Spor-
to Sąjungos suvažiavimas, kuriame buvo aptarti lietuvių sporto reikalai. Nuotraukoj suvažiavimo daly-
viai. Sėdi iš kairės: L. Juodytė, suvažiavimo pirm. A. Vakselis, LB I apyl. pirm. F. Eidimtas, LB Tary-
bos pirm. St. Barzdukas, E. Vodopolienė, Tėv. Paulius Baltakis, OFM, Fasko pirm. J. Nasvytis, M. Ši-
leikytė. Antroje eilėje: J. Šolūnas, P. Barskietis, K. Karalis, dr. A. Nasvytis, P. Žumbakis, V. Jokubai-
tis, E. Šlekys, A. Bielskus. Trečioje eilėje: V. Bireta, J. Balsys, K. Stanaitis, J. Buliolis, R. Babickas, R.
Dirvonis, R. Žiupsnys.

Pabaltiečių koncertas Bostone

Naujosios Anglijos Baltų Ame-
rikiečių d-ją pradeda septintą
koncertų sezoną. Paprastai gru-
odžio-gegužės mėn. laikotarpį bū-
na surengiami trys aukšto meni-
nio lygio koncertai, kurių progra-
mą atlieka iškilūs estų, latvių ir
lietuvių dainininkai ar instru-

• **Priscilla Ambrose**, 16
metų amžiaus, lietuvių atei-
vio Petro Ambroso, gyv.
Hartforde, Conn., duklė
lapkričio 4 d. smuikininkų
varžybose Lenkijoje, Poz-
nanėje, laimėjo aukštą pre-
miją. Priscilla lanko muzi-
kos mokyklą ir yra grojusi
su Bostono simfoniniu or-
kestru, o taip pat pasiro-
džiusi televizijos ir radijo
programose.

• **Akademinių Skautų Są-
jūdis** New Yorke skyriaus
sueigą šaukiamą sekmadienį,
gruodžio 9 d., 5 val. At-
letų klubo patalpose, 1332
Halsey St., Brooklyne. Juo-
zas Miklovas, neseniai at-
vykęs iš pavergtosios Lietu-
vos, kalbės apie pavergtosios
Lietuvos akademinių
jaunimo nuotakas ir stu-
dentijos judėjimą. Po pa-
skaitos bus diskusijos, ei-
namieji reikalai. Po sueigos
— pasilinksminimas. Visi
studentai ir filisteriai kvie-
čiami dalyvauti.

Vytauto Augustino LIETUVOS VAIZDŲ ALBUMAS LIETUVA

yra geriausia dovana viso-
kiomis progomis. Albumo
vaizdai kalba apie Lietuvą
visiems suprantama kalba,
todėl jis tinka visiems, kas
kokia kalba bekalbėtų.

Albumas LIETUVA yra
gražiausia Kalėdinė
dovana.

Kiekvienam verta jį pačiam
įsigyti ir kitam dovanoti,
ypač mūsų draugams ameri-
kiečiams.

Užsakymus siųsti:
Ateitininkų Federacija,
916 Willoughby Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

Gaunamas ir pas platintojus.
Kaina — \$5.00.

Užsisakyk tuojau!

mentalists, Koncertai rengiami
Nauj. Anglijos muzikos konser-
vatorijos didžiojoje salėje, vadi-
namoj Jordan Hall, 1962-1963 m.
sezoną sudaro taip pat trys kon-
certai, tik šį kartą estai nepa-
sirodys su atskiru koncertu, o
duoda tik pianistę-akompaniato-
rę Lea Lesta-Miller. Šį sezoną
dominuoja latviai, nes jie duoda
operos daininkę Ludmilą Sepe ir
smuikininką Voldemarą Ruševičą.
Lietuvius atstovaus Dana Stan-
kaitytė, savo dainavimo menui š-
kilusi Chicago's liet. operoj.

Pirmasis šio sezono pabaltie-
čių koncertas įvyks gruodžio
6 d., 8 val. 30 min. vak., minė-
tame Jordan Halle. Koncerto pro-
gramą, akompanuojamą estės
pianistės Lea Lesta-Miller,
atliks žinoma latvių operos solis-
tė Ludmila Sepe. Daininkė nuo-
lat gyvena Koelne, Vokietijoje, bet
su koncertais yra lankiusi Olan-
diją, Daniją, Švediją, Šveicariją,
Angliją, Kanadą ir JAV, visur su-
laukdama pasisekimo ir palankių
kritikos atsiliepimų. Vokietijoje
L. Sepe yra dainavusi daugiau 100
operos spektaklių, dažniau pasi-
rodydama Bielefeldo operos te-
atre. Bus tikrai įdomi ir Bostone
jos koncerto paklausyti.

Danos Stankaitytės kon-
certas rengiamas 1963 m. kovo
8 d. toj pačiojoje salėje. Smuikininkas
Voldemaras Ruševičs Bostone
pasirodys 1963 m. balandžio 26 d.
Apie tuos du koncertantus reikės
vėliau parašyti, o dabar dar kar-
tą primename, kad pabaltiečių
koncertų sezonas pradėdamas š.
m. gruodžio 6 d., 8 val. 30 min.
vak., Jordan Hall'e. To vakaro
koncertantė -- latvių daininkė
Ludmila Sepe.

Bostone ir jo artimose apylin-
kėse gyvena nemažai šviesių lie-
tuvų. Jie vieni galėtų pripildyti
koncertų salę, bet kaž kodėl į
Baltų Amerikiečių d-jos rengia-
mus koncertus jie renkasi ne-
rangiai ir negausiai. Tuo tarpu
minimos d-jos veikla yra didžiai
pagirtina ir remtina, nes ji išve-
da mus ir mūsų muzikos meni-
ninkus iš siaurų savos parapijos
ribų. Apie pabaltiečių koncertus
kiekvienam atveju rašo didžioji Bos-
tono spauda ir, kas itin malo-
nu, dažniausia palankiai. Argi
ne mūsų pareiga tuos koncertus
didesniu susiklausymu paremti?
Reikia tikėti, kad šį sezoną Bos-
tono lietuviai tiems koncertams
parodys žymiai daugiau dėmesio.
St.S.

• **Dr. Zaluba, A. L.** Ben-
druomenės Kultūros Klubo
valdybos kviečiamas, buvo
atvykęs iš Washingtono ir
čia klubo nariams lapkričio
24 d. skaitė paskaitą apie
astronomijos mokslą ir apie
tolimasias erdves — žvaigž-
dynus. Paskaita buvo pa-
liustruota nuotraukomis, s,
kurias prelegentas pats yra
pagaminęs. Dr. Zaluba dir-
ba JAV valdžios astron-
omijos srityje. Baigęs Kau-
no universitetą, Amerikoje
įgijo daktaro laipsnį iš as-
tronomijos mokslų.

DIRVA METAMS
TIK \$10.00

LOS ANGELES

BALFO SUSIRINKIMAS

Gruodžio 16 d. 12 v. šv. Ka-
zimiero parapijos salėje, įvyks
Balfo skyriaus susirinkimas, ku-
riame bus svarbių pranešimų ir
naujos valdybos bei revizijos ko-
misijos rinkimai.

Visi Los Angeles lietuviai kvie-
čiami dalyvauti.

DETROIT

SLA VAJUS MICHIGANE

SLA vajuus metu organiza-
toriai ir visi nariai pasisten-
kime prirašyti bent po vieną na-
rį, nors ir nedidele apdraudos
suma. Vajuus metu yra daug pa-
lengvinimų, būtent: nereikia įsto-
jimo mokesčio visoms apdrau-
doms, nereikia gydytojo patikri-
nimo ir nuskaityma 10% nuo ap-
draudimo metinės duoklės. Ma-
žamečiams vaikams yra daug pa-
lengvinimų ir jie gali savo gyvybę
apdrausti už labai mažus mokes-
čius. Veikia daug apdraudos sky-
rių, kurių svarbesnieji yra:

V.1 viso amžiaus apdrauda, vi-
so gyvenimo mokesčiai; V.2 viso
amžiaus apdrauda, mokesčiai
mokami tik per 20 metų; V.3
taupomoji apdrauda dvidešimties
metų; V.X taupomoji apdrauda
dešimties metų. Suėjus taupymo
terminui apdraustasis gali su-
taupyti pinigų atsiumti.

Brangūs lietuviai, drauskitės
tik lietuviškoje apdraudos orga-
nizacijoje Susivienijimas Lietu-
vių Amerikoje. Norintieji apsi-
drausti, prašome kreiptis į Mi-
chiganos valstijoje veikiančių SLA
kuopų organizatorius.

GRAND RAPIDS: K. Senunas,
1343 Quarry Ave., J. Corsokas,
1436 Jennette.

SAGNAW: D. Berbyla, 1409
Wisner St.
MUSKEGON: V. Kutulis, 631 W.
Grand Ave.

DETROIT: A. Aleksynas, 10365
Aurora St., A. German, 2409 Ba-
ker St. Muskegon Hts., V.A. Kė-
sevičius, 13190 Monica, Z. Januš-
kevičienė, 16334 Coyle Ave., A.
Balčiūnienė, 10334 Aurora St.,
A. Bareišis, 14842 Robson St.,
A. Grinius, 2080 Clarkdale St.,
K. Nausėda, 2765 Maybry G.,
I. Kaunelis, 531 W. Grand Blvd.,
F. Motuzas, 14676 Santa Rosa
St., M. Sims, 2207 Oakman Blvd.,
A. Sukauskas, 2002 Ferdinand
Ave.

JACKSON: P. Davidavičius,
1114 Walker St.
WINDSOR: P. Januška, 1033
Bruce Ave.

Pasirinkite sau tinkamiausią
grupę pagal įsitikinimą. Savo įsi-
rašymu paremsite organizaciją,
o taip pat palaikysite lietuvišku-
mą. Įsirašykite kaip Kalėdų šven-
čių dovaną, tai viena geriausių
dovanų.

A. Sukauskas

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

Maloniai kviečiame atsilankyti į solistės
MONIKOS KRIPKAUSKIENĖS

REČITALĮ,
kuris įvyks

1962 m. gruodžio 9 d., sekmadienį 3:30 val. p. p.
Jaunimo Centre.

K o m i t e t a s

KAN. A. STEPONAITIS

TĖVYNĖJE IR PASAULY

KĄ TIK IŠEJUSI KNYGA, KURIOJE AUTORIUS
PASAKOJA SAVO PRISIMINIMUS NUO
CARIZMO IKI BOLŠEVIZMO —

Knygoje randame:

Sūduvos lymumoio, Carizmo varžtuose. Revo-
liucijos poveikyje, Didžiojo karo vėtroje, Laisvės
prošvaistėje, Nepriklausomybės dienomis. Katali-
kiškoje akcijoje. Ant kalėjimo slėnksčio Bolševiz-
mo smarte. Antrojo karo sūkuryje, Už aksominės
uždangos, Tarp Atlanto ir Pacifiko, Prie kryžiaus
kelio.

Irišta į kietus viršelius, 319 psl., kaina 4 dol.

Gaunama adresu:

FRANCISCAN FATHERS PRESS
910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN 21, N. Y.